

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zmetstvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
izozmetstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uradništva: dnevna služba
2050 — nočna 2496, 2494 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.670 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva no praznika

Za omiljenje gospodarske krize

Resen poskus kralj. vlade pomagati našemu ljudstvu — Razveseljivo znižanje davkov in železniških tarif — Gradili se bodo vodovodi, pogozdil se bo Kras

Belgrad, 11. dec. AA. Danes ob 5 popoldne se je vršila seja ministrskega sveta v dvoru. Seji je predsedoval Nj. Vel. kralj. Prisostvovali so seji ministri predsednik in vsi gg. ministri razen g. ministra zunanjih zadev dr. Vojislava Marinkovića, ki je v inozemstvu.

Gg. ministri so poročali o potovanjih po državi. Ministrski svet je razpravljal o vseh vprašanih, ki so bila navedena v teh poročilih ter glede najvažnejših sprejel sledeče sklepe in naročila za poedina resorna ministrstva.

Znižanje davkov

I. Da g. finančni minister radi gospodarskih priob. ki danes vladajo

1. sprejme zakon o znižanju davčne stopnje za zemljarino od 12 na 10 odstotkov za leto 1931, z veljavo od 1. januarja 1931;

2. da sklene znižanje državne trošarine na vino za 50 odstotkov, to je za 50 par za liter. Pokr. je naj najde v povznanju trošarine na pivo in špirt.

3. da sprejme odredbe o petletnih obrokih za vse davčne zastanke po starem davčnem zakonu. Neplačani davčni zneski naj se vključijo na računa novih davkov. Za daljše davčne zastanke naj se računa obrestna mera po 3 namesto dosedanjih 6 odstotkov;

4. da izdela novi monopolski zakon in postopek o monopolskih prestopkih, na podlagi katerega se bo po novih načelih ugotovil prestop, pri čemer se bo oziral na ugovore, ki so bili do zdaj izraženi v pogledu monopolskih prestopkov in kazni.

Zboljšanje kmetijstva

II. Da g. minister financ in minister za kmetijstvo v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo

1. ukine izvozno carino na volno, da bi se vse izvozne carine na vse kmetijske izdelke ukine;

2. da minister za kmetijstvo v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo in ministrom za finance ukine, v kolikor še obstoji, carino na strice za kmetijsko in pluge, za kar naj si zagotovi potrebno kompenzacijo;

3. da g. minister za kmetijstvo čim prej izdela zakon, s katerim se spremeni zakon o zemljiških zajednicah, da bi se olajšalo delo zemljiških zajednic in da bi se velike površine zemlje, sposobne za obdelovanje, napravile sposobnejše za kulturo;

4. da potrebno ukrene za zboljšanje plemenske živine na ta način, da se plemenska živina vzame v državi razen najnujnejših potreb za obnovo krvi. Tak način za zboljšanje živine bo prinesel dvojno korist, kajti na eni strani se bo dal potreben krajem enako dober in efektan plemenski material, na drugi strani pa podpora živinorejcem, ker se bo živina kupovala v državi;

5. da minister za kmetijstvo potrebno ukrene za zboljšanje selekcijskih semen, da bi se povečala kvantiteta in popravila kvaliteta produkcije z oziranjem na vremenske prilike poedinih krajev in z oziranjem na znižanje cen poljedelskih proizvodov. V tem cilju bodo delale poedine banovine s svojimi zglede in posevki;

6. v svrhu regeneracije vinogradov in drevesnic da odredi, da banovinske drevesnice in trti nasadi povečajo nasade sadik in znižajo njihove cene;

7. da pri sestavljanju prihodnjega proračuna poveča postavko za podpore zemljoradniškim zadruham pri ustanavljanju;

8. da se znižajo obrestne mere, pol katerimi daje Privilegirana agrarna banka posojila poljedelcem, in da se čim bolj razvije zadruštvo v državi, bo država prepustila svoje dohodke od dividend svojih akci. Privilegirane agrarne banke za leto 1930 Privilegirani agrarni banki na razpolago s tem, da ta iznos uporabi za podporo zadrušarstvu in znižanje obrestne mere;

9. da v najkrajšem času do. v. in sprejme zakon o likvidaciji agrarnih odnošajev v severnih krajih, kakor tudi zakon o likvidaciji agrarne reforme v južnih krajih, s čimer bi se razen drugega rešilo tudi vprašanje odškodnine za ot. zeto zemljo, kakor tudi vprašanje naknade haka;

10. da izplača zastali hak v Bosni in Hercegovini iz že odobrenih kreditov.

Važna pooblastila ministru za šume in rude

III. Da gospod minister za gozdove in rudnike:

1. po zbrani statistiki o gozdnih škodah izdela čimprej zakon, po katerem bodo izvršene razsode za letošnje in lansko leto ostale neizpremenjene, vendar bodo vse stare obsojbe zaenkrat v potrebni progresiji, tako da bodo odškodnine in kazni izpred 10 let nazaj popolnoma ertane. Del kazni in odškodnine se bo mogel odkupiti z delom v gozdnih drevesnicah in v gozdnih samih. Isti postopek se bo izvedel tudi pri bogatih občinah;

2. minister za gozdove in rudnike se pooblašča, da da akontacije v leu domačim žagam. Zakon o zaštiti domače drvarske industrije naj se čimprej izdela;

3. da sprejme čimprej zakon o izvršitvi čl. 112 zakona o gozdnih, ki se nanaša na Bosno in Hercegovino;

4. ministru za gozdove in rudnike se poveča kredit za razmejitev gozdov v Južni Srbiji in v Črni gori za 3 milijone dinarjev, tako da bo moči s potrebnim številom strokovnih sodnikov končati razmejitvena dela v dveh letih;

5. da v svrhu pogoditve krassa in goličav ter za obnovitev grmovja vse potrebno ukrene. To naj izvrši, če le mogoče, naravnim putem. G. minister za gozdove in rudnike naj pripravi k četrtemu delu zakona o gozdnih novelo o pogozdovanju na zasebno pobudo. V krajih, kjer je to mogoče, zlasti v vardarski, zetski in primorski banovini, naj se zasebna iniciativa prilegne k delu pogozdovanja in naj se po razmerah odstopi do 10 ha zemlje kmečkim domačijam, ki bi v danem roku to zemljo pogozdile;

6. takse, predpisane za pašo v gozdnih blizu vasi, se zniža za 50 odstotkov (za polovico), zadržanjem pa še za nadaljnjih 50 odstotkov (za polovico), da se tako prebivalstvo podpre pri ustanavljanju pašniških zadrug;

7. da za ureditev hudournikov izvrši vse potrebno v prvi vrsti v krajih, kjer so ogrožena naselja in nasadi. Občinam, ki žele v lastni režiji in z lastnimi stroški zgraditi hudournike, naj se dajo na razpolago za izvedbo načrtov in nadzorstva nad delom brezplačno državni strokovnjaki.

Omiljenje kuluka

IV. Da g. minister za gradnje

1. naloži banskim upravam, da se organizacija cestnega dela izvede čim pravilneje in da se v bodoče popravila cest vrše v dobi, kadar je prebivalstvo najmanj zaposleno s poljskimi deli in da se delo odmerja čim bliže kraju stanovanja in da se kmetom za odkup osebnega dela zniža o čimbolj izpod povprečne delavske dnevnice v tem kraju;

2. da z izpremenitvijo zakona o državnih cestah omogoči odkup osebnega dela osebam, ki so stare 55 do 60 let. Ravno tako da omogoči osebam od 16. leta dalje iz iste hiše vršiti nadomestilo in da osebe, ki prihajajo na kuluk kot namestniki, ni treba, da bi bile zavarovane pri uradu za zavarovanje delavcev.

Zgradba vodnjakov, vodovodov in bolnišnic

V. Da g. minister za socialno politiko in narodno zdravje

1. uporabi vsa razpoložljiva sredstva v prvi vrsti za dobavo vode v krajih s pomanjkanjem vode in to s tem, da zgradi vodovode, ogradi studence, cisterne in druge vrelce. Prihodnje proračunsko leto mora zgraditi najmanj 650 vodnjakov po vaseh, 100 vodovodov istotam, 160 cistern istotam in ogradi 66 vrelcev;

2. da posveti vso pozornost asanaciji vasi in zgradi potrebne bolnišnice.

Boj iramasonov za vlado v Franciji

Senator Steeg dobil mandat za sestavo vlade - Njegova preteklost in svobodomiselnost

Pariz, 11. dec. kk. Dodatno k snočnemu poročilu se javlja, da se je Poincare ponovno zavalil predsedniku republike za izkazo mu zaupanje, a da še ne more sprejeti mandata iz zdravstvenih razlogov. Ko se je v jutranjih urah ta sklep Poincareja zvedel po mestu, je zavladala splošna potrota.

Pariz, 11. dec. kk. Predsednik republike Doumergue je danes popoldne poklical v Elizej senatorja Steega in ga prosil, da prevzame sestavo vlade. Steeg pripada demokratični levič radikalno-socialistične frakcije senata, ki je vrata Tardieuja. Zdi se, da si Steeg sam ne dela nobenih iluzij o svoji misiji in hoče po možnosti še nocoj dati predsedniku republike svoj končni odgovor, ki bo po mnenju parlamentarnih krogov najbrže negativen. Čuje se, da Steeg že danes popoldne v razgovoru s predsednikom republike ni tajil, da ima za svoj poskus le malo upanja in mu priporočal Brianda kot onega politika, ki po ponovni odklo-

Znižanje železniških tarif in zboljšanje prometa

VI. Da minister prometa:

1. zniža in zmanjša železniške in rečne tarife ter da olajša prevoz hranil s temi postavkami: za izvoz žita od 20 na 46 odstotkov, za otrobe na 400 kg 60 odstotkov, za suho meso 23 odstotkov, za 10 ton in v daljavi 400 km, za umetna gnojila s posebnimi olajšavami;

2. da z boljšimi zvezami v obalni plovidbi in z novimi vozniimi redi ugodi narodnim željam;

3. da državna rečna plovidba zniža postavke za izvoz živil za 50 odstotkov tilske tarife;

4. da z nabavo motornih vozil omogoči ugodnejše in boljše zveze v lokalnem železniškem prometu in da železniške postavke in plovbene tarife za žitarice prilagodi tržnim razmeram in stvarnemu stanju domačega gospodarstva.

Organizacija izvoza žita

VII. Da minister za trgovino in industrijo:

1. v začetku prihodnjega leta izpelje otvoritev podružnic državne obrtne banke kraljevine Jugoslavije v Sarajevu in v Ljubljani;

2. da izvede čim močnejšo državno intervencijo za čim boljše organizacijo izvoza preko privilegirane izvoznike družbe, ki naj svoje delo razširi na izvoz vina, da s tem podpre kmetijski stan. Temu naj služijo tudi trgovinsko politični ukrepi v zmislu sklepov konference agrarnih držav, kakor tudi zakon o žitnih elevatorjih (silosih), kojih gradnja naj se omogoči;

3. da izda pravilnik o turističnih in klimatskih krajih z najširšim okvirjem, da s tem pomaga povsod, kjer je treba davčne in carinske olajšave za zgradnjo in izpopolnitev hotelov in penzij ne glede na število sob, kakor to predvideva nedavno razglašeni zakon o davčnih in carinskih olajšavah za hotelsko industrijo.

Razbremenitev občin

VIII. Da g. minister prosvete

1. z zakonskimi in administrativnimi ukrepi razbremeni občine s tem, da zniža stanarino učiteljev na 150 do 400 Din mesečno namesto dosedanje stanarine od 200 do 500 Din mesečno;

2. da olajša obveze občin glede dobave kuriva za šole in šolskega upravitelja s tem, da one občine, ki nimajo lastnih gozdov, kupujejo po režjskih takсах drva iz državnih gozdov ali pa dobavijo ogovarjajočo količino premoga.

Zakon o organizaciji občin

IX. Da minister za notranje zadeve

1. čim prej izda zakon o organizaciji in delu

mestnih in zakon o organizaciji dela podeželskih občin in da izvrši izpremembo upravnih odborov tam, kjer to potrebe zahtevajo;

2. da izvrši pregrupacijo občin po potrebi in kjer bi to zahtevali prebivalci zainteresiranih občin

Interkonfesionalni zakon

X. 1. Da gg. ministri za notranje zadeve, pravde, poljedelstva, gradnje, za šume in rudnike v smislu sklepov njihovih konferenc izdajo vse potrebne ukrepe in navodila za podrejene organe o najnem postopku pri izdajanju zemljknižnih listin (tapij) v krajih, kjer še ni zemljiških knjig.

2. Da minister pravde čim prej izda interkonfesionalni zakon, ki naj se z njim urede medverski odnošaji in omogoči popolna strpnost in skladnost

Varčevanje v proračunih

Sklenjeno je bilo, da se v prihodnjih proračunih: v državnih, banovinskih in občinskih izvede čim večje varčevanje in da se izdatki omeje na najnujnejše potrebe in za obče koristi.

O ostalih vprašanih, ki so bila predložena gg. ministrom na njihovih potovanjih, bodo gg. ministri sami izdelali potrebne odloke v lastnem delokrogu.

Z zadovoljstvom so bila sprejeta na znanje poročila gg. ministrov o razpoloženju med prebivalstvom, ki je povsod izrekalo svojo popolno udanost in zvestobo napram Nj. V. kralju in se z zadovoljstvom izražalo o novem stanju, ki je bilo uvedeno z manifestom z dne 6. januarja 1929 in z državno ureditvijo z zakonom od 3. oktobra istega leta. Istotako je bilo z zadovoljstvom sprejeto na znanje poročila o slogi in soglasju med prebivalstvom, tako da se vse zdrave sile naroda ne glede na nekdanjo razdvojenost družijo in zbirajo k pozitivnemu delu. (Centralni presbiri.)

Kralj že podpisal zakon o znižanju davkov

Belgrad, 11. dec. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra financ in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini.

Belgrad, 11. dec. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra financ in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o znižanju stopnje neposrednega davka od dohodka zemljišč, ki se glasi:

Izvajame določbe člena 27 zakona o neposrednih davkih naj se plača kot osnovni davek od dohodka zemljišč leta 1931 10 Din od 100 Din katastrskega čistega dohodka. — § 2. Ta zakon stopi v veljavo z dnem razglasitve v Službenih novinah.

Seja stalnega odbora za eucharistični kongres

Zagreb, 11. dec. ž. V katoliškem kazinu je imel seja stalni odbor za eucharistični kongres. Sklical ga je škof krški dr. Srebrnič. Navzoči so bili zagrebški pomožni škof Salis-Sevis, mariborski škof dr. Tomazič, generalni vikar Boža Ivaniš, konzul tor belgrajske nadškofije o. Vlašič, ljubljanski vseučiliški profesor dr. Josip Ujčić, župnik sv. Petra dr. Lončarič, bogoslovni profesor diakovski dr. Zvonimir Marković, zagrebški jezuitski rektor o. Alfrevič, župnik senjski Petranović. Po pozdravnem govoru škofa Srebrniča, ki je naglasil važnost kongresa, so se prečitala pisma raznih škofov, ki niso na kongresu zastopani. Iz pisem je razbrati, da je povsod treba imeti dicezanske in dekanijske eucharistične kongrese. V to svrhu so v posameznih škofijah že izdelani načrti. Posamezni delegati škofij so podali poročila iz svojih škofij.

Aretacije v Postojni

Postojna, 11. dec. o. Tu so aretirali okrog 15 oseb, ki so jih odpeljali v Trst. Med aretiranci sta tudi hotelir Paternost in njegov oče, ki je star čez 70 let. Davi na vse zgoraj so se v hotelu pojavili detektivni in povprašali po hotelirju in njegovem očetu. Oba so dobili v postelji. Morala sta takoj vstati in se vprico agentov obleči, nakar so ju uklenili in ju takoj odpeljali, ne da bi jima pojasnil vzrok aretacije. Zalosten je bil pogled na belolasega starčka, ki se je opiral na palico, v družbi detektivov. Oba so odpeljali v Trst. Govori se, da ju bodo odpeljali v Koper, kjer se nahaja letišnica za politične osumljence.

Italijanski vohuni preplavili Francijo

Pariz, 11. dec. kk. Francoska policija je zasledila zopet novo italijansko vohunsko organizacijo na Rivieri. Preiskava zaradi krvavega spopada italijanskih fašistov in protifašistov v Hyeres je povzročila aretacijo voditelja lokalne fašistične organizacije Viktorja Dao-a, pri katerem so našli vojaške dokumente in nedvoumno korespondenco z gotovimi uradi v Rimu, kar ga je razkrinkalo kot posredovalca zelo obsežne, že več mesecev delujoče vohunske organizacije.

Zalad na dnu morja

Atene, 11. dec. kk. Včeraj so na morskem dnu v pirejskem pristanišču našli 50 kipov iz klasične grške epohe. Med njimi so prekrasni reliefi, nekateri kipi in majhni sčebri, ki so morda ostanek kakkega templja, ki se je pogreznil v morje.

Oustricov škandal in ministrske plače

Pariz, 11. dec. kk. »Journale Industrielles« piše, da se je v svrhu sanacije položaja 18 tovarn za čevlje Oustricovega koncerna ustanovila upravna družba s 40 milijoni frankov kapitala, ki se lahko zviša na 50 milijonov. Ustanovile so jo Credit Lyonnais, Société Générale in Banque de Paris et de Pays Bas in nekateri industrijalci z uspehom. Na novo pa so morali ustaviti plačila Credit Fonciere Agricole, Industrielle et Commerciale Invenne, Banque Commerciale d'Agricole Sud-Est-Oest v Toulousu, Banque Communale de l'Alsace et de Lorraine v Strassbourgu, Banque Georges de Vichet v Montpellieru in Banque Godart v Dives sur Mer.

Pariz, 11. dec. kk. Danes je parlamentarna preiskovalna komisija v Oustricovem škandalu za-

Konec lepega sna v Orientu

Dr. Marinković izjavlja, da ne bo nikakih državnih zvez v bližnjem Orientu
Italija izgubila diplomatsko bitko — Jugoslavija vodi balkansko politiko

Atene, 11. dec. AA. Danes dopoldne ob 11 je jugoslovanski minister zunanjih zadev dr. Marinković sprejel na jugoslovanskem poslanstvu grške in tuje časnike in jim dal tole izjavo:

Jako sem srečen, da se nahajam v Atenah. Velika duša so te Atene. Jaz sem eden njihovih mnogostevnih obževalcev in srečen sem, da jih morem ponovno videti. To ni samo dejanje vpljudnosti, nego ima tudi političen pomen. Smatral bi, da ni korektno od mene, da govorim z vami prej, kakor sem obiskal ministra zunanjih zadev in predsednika vlade, vendar mislim, da ima moj obisk, čeprav je to obisk vladi, vendar prav toliko oprava z javnim mišljenjem, ki ni prav nič manj odgovorno kakor sama vlada. Začnem svojo dolžnost s tem, ker mislim, da sta političen položaj in razmerje med našima državama odlična.

Smatral sem, da je jako koristno, če pride do izmene mnenj med odgovornimi političnimi činitelji z obeh strani v vprašanjih, ki zanimajo obe naši državi. Res je, da smo se nedavno tega videli v Ženevi, toda v Ženevi se nas interesirala vprašanja splošne važnosti, ki se pretresajo v Društvu narodov, in tam nimamo dovolj časa, da bi proučili skupne interese naših obeh držav. Zato je običaj že od ustanovitve Društva narodov, da se taka vprašanja razpravljajo neposredno osebno med prizadejimi in ne na diplomatski način. Vrh tega ne bom imel potrebe razpravljati o nikakršnih spornih vprašanjih, ker na srečo taka vprašanja med našima državama ne obstoje. Prepričan sem, da imam pravico i tukaj i v Beogradu biti zadovoljen s tem stanjem.

Na vprašanje časnika o verzijah tujih listov, ki so se pojavile o priliki potovanja gg. Venizelosa in Mihalokopula v Ankaru in njunega sestanka z grofom Bethlenom, je odgovoril dr. Marinković:

Tem verzijam mi nisimo pripisovali nikakega

pomena, ker smo točno vedeli za razloge obiska gg. Venizelosa in Mihalokopula v Ankaru. Kar se pa tiče sestanka grških državnikov z grofom Bethlenom, pa smo, naj bi tudi ne bil slučaj, zavedajo se prijateljskih odnosov med Grčijo in Jugoslavijo, vedeli, da ta obisk ne more biti v nikakršnem nasprotju s temi odnosi in zato smo vse domneve, ki so se pojavile o tem sestanku, gledali s tega vidika.

Na vprašanje, ali se Grčija more pritegniti k sodelovanju, ki obstoji med agrarnimi državami, je odgovoril dr. Marinković:

Stvar je preprosta. Evropske države se nahajajo v veliki krizi in popolnoma naravno je, da štijo potrebo vzajemne izmenjave misli, da dobe izhod iz te krize. Nikdar ni nihče mislil na boj na kakršnikoli gospodarski podlagi. Problem je v tem, da se doseže sodelovanje med agrarnimi in industrijskimi državami. Tako po zemljepisni legi kakor po svojih interesih držav mora biti to sodelovanje med njimi pravično. V kolikor smo mi bogatejši, v toliko je to sodelovanje ugodnejše za industrijske države. Vse, kar smo govorili na konferencah v Štrbskem Plesu, v Sinaju in v Varšavi, je temeljilo na tem, da se doseže sporazum najprej med malimi agrarnimi državami. Zato smo gotovi, da bodo vsi zadovoljni s temi sporazumi in prav tako tudi Grčija, ki ima odlično zemljepisno lego.

Kar se tiče evropske unije, glede katere so časniki izjavili dr. Marinkoviću vprašanje, je jugoslovanski zunanji minister odgovoril:

To vprašanje ne zanima samo posameznih držav; celokupna dosežena akcija na tem polju mora roditi kot končni rezultat evropsko gospodarsko unijo.

Na vprašanje, kaj je jugoslovanska vlada ukrenila, da se uresniči želje, izrečene na balkanski konferenci v Atenah, je dr. Marinković odgovoril:

Balkanska konferenca v Atenah je delo zasebne iniciative in jaz mislim, da mora to tudi ostati zaenkrat, ker ne vidim, kaj naj bi vlade morale še storiti. Tej konferenci so vlade dale zadostno moralno podporo.

Na vprašanje zastran železnice pri Turnu Severinu je minister odgovoril:

Popolnoma naravno je, da mi insistiramo na tem, da železnica vozi po našem ozemlju. To ni samo zaradi mednarodnega pomena, nego tudi zaradi naših potreb, ker mislimo, da na Balkanu ni dovolj železnice in da je balkanskim državam treba čim več železniških odcerkov.

Atene, 11. dec. kk. Na današnjem sestanku jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkovića in grškega zunanjega ministra Mihalokopulosa se je ugotovilo popolno soglasje medsebojnih nazorov. Mihalokopulos je izjavil časnika, da je jugoslovanski zunanji minister ne polaga nobene važnosti na vesti o njegovem sestanku z grofom Bethlenom v Ankaru. Oba naroda želita utrditev miru. Venizelos je po polurnem sestanku z Marinkovićem izjavil časnika, da pot jugoslovanskega zunanjega ministra nima namena razčistiti kako gotovo vprašanje, ker med obema državama ni nobenih takih vprašanj. Ta obisk je dokaz prijateljskih odnosov med obema državama. Razgovori med Venizelosom in Marinkovićem se bodo jutri nadaljevali. Venizelos bo 25. decembra odpotoval v Varšavo in na Dunaj in se bo spotoma za par ur ustavil v Beogradu. O potovanju v Pariz, London in Rim še niso sprejeti nobeni definitivni sklepi.

Praga, 11. dec. kk. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki bi imel te dni na povabilo grške vlade odpotovati v Atene, je odgodil to potovanje do spomladi.

Austro-poljski spor

Dunaj, 11. dec. kk. Poljski poslanik Bader je izročil danes zunanjemu ministru dr. Schönbu protestno noto zaradi manifestacije, ki so jo priredili nemški študenti dunajskih visokih šol skupno z ukrajinskimi in litovskimi dijaškimi organizacijami preteklo soboto v avli dunajskega vseučilišča. Na tem shodu, ki ga je vodil upravitelj obmojnega urada na vseučilišču Riedl, je v zastopstvu rektorja govoril dvorni svetnik, profesor dr. Much proti zatiranju na Poljskem, zaradi katerega trpijo manjšine, ne samo Nemci, temveč tudi Ukrajinci in Litovci, in ki spominja na Badenijeve čase. Zunanje ministrstvo je odgovorilo poslaniku Baderju, da se bo najprej informiralo o poteku tega zborovanja, na katerega vlada seveda nikakor ni mogla vplivati. Kakor doznava Vaš dopisnik, je rektor vseučilišča, profesor Obelsperger že odgovoril v tem smislu, da, če bi bil on sam govornik na tem zborovanju, bi njegove izjave bile še ostrejšje, kakor so bile dr. Muchove.

Protižidovske demonstracije v Romuniji

Bukarešt, 11. dec. ž. Dijaška društva so imela zborovanja, na katerih so dijaki klicali proti židom. Okrog 1000 dijakov je ob 8 zvečer pričelo demonstrirati po ulicah. Hoteli so pred kraljevi dvor, da bi tam demonstrirali. Orožniki so jim to preprečili. Pri tem je prišlo do krvavega spopada. Dijaki so se razkropili v stranske ulice. Okrog polnoči so skupine dijakov pričele razbijati okna na židovskih poslopijih. Policija je intervenirala in aretirala sedem oseb.

Cluj, 11. dec. ž. Sinoči so se vršile velike protižidovske demonstracije. Neznanci so vdrlji v židovski sinagogo in vse razbili. Potem je policija aretirala šest brezposelnih delavcev, ki so pri zaslišanju priznali, da so vzpizorili napad na sinagogo.

Razdelitev Noblovih nagrad

Stockholm, 11. dec. AA. 10. decembra na obletnico Noblove smrti je bila običajna izročitev Noblovih daril. Razdelili jih je kralj Gustav osebno. Darilo za fiziko je bilo podeljeno profesorju uni-
verziteti v Kalkuti Venkati Ramanu, darilo za kemijo münchenskemu profesorju Hans Fischerju, darilo za medicino avstrijskemu profesorju Landsteinerju, književna nagrada je bila izročena ameriški pisateljici Sinclairju Lewisu. Nagradenci so se osebno zahvalili.

Noblovo mirovno nagrado so razdelili v Oslo v prisotnosti norveškega kralja in prestolonaslednika. Slavnostni nagovor je imel ministrski predsednik, ki je ocenil zasluge odkriteljcev, bivšega državnega tajnika za zunanje zadeve v Združenih državah Kelloga in švedskega evangelskega nadškofa Soederbloma.

Katastrofa na Sušaku

Sušak, 11. dec. ž. O katastrofi na Brajdici so policijske oblasti nadaljevale svojo preiskavo, ki bo jutri končana. Ugotovo se je, da je bila greda lesenega pomola trhla. Stebri, ki so držali leseno konstrukcijo, so bili gnili. Baš na mestu, kjer se je lesena konstrukcija porušila, sta manjkala dva stebra. Ugotovilo se je nadalje, da je za pristajanje parnikov pripravljena severna stran, ki je čvrstjša. Pristaniščnik, ki je bil v službi, je pred prihodom javil pristaniškimi oblastem, da ladja ne bo pristala na južni strani, ker je morje razburkano, marveč na severni strani. Doselej so ugotovili štiri žrtve in sicer Gvojiča, Blaževića, Ureljica in Grlača. Pogrešana se še dve osebi. Danes se je izvršil pogreb ob veliki udeležbi suškega in okoliškega prebivalstva.

Seja mar' borskega obč'nskega sveta

Maribor, 11. decembra.

V javno kuhinjo pride za namestnika občinski svetnik Alijančič. V disciplinski odsek pride namesto ing. Barana nadsvet. Cene. Sicer ostane odsek kakor je bil poprej. V tržni odsek se izvlijo Žebot, Senekovič, Ceh in Tumpelj.

Za II. odsek poroča občinski svetnik Strmšek. Uvede se nov pravilnik za podpiranje cenoizidnih mestnih delavcev, ki so delj čas bili v mestni službi. V smislu novega pravilnika bodo deležni denarne ter zdravniške pomoči ter hrane v ljudski kuhinji in sicer po dovršenih 10 letih 150 Din, za nadaljnjih 5 let se vse to poveča za 25 Din, za nadaljnjih 5 let 50 Din, za še nadaljnjih 5 let 75 Din; za dobo od 25 do 30 let službovanja 400 Din, preko 30 let pa 500 Din. Vdove in sirote so deležne istih podpor.

Za III. odsek poroča občinski svetnik S'abej Jože. Na predlog Olespevalnega društva se bodo ruševine avstrijskega spomenika na Kalvariji odstranile. Na njihovo mesto pride nasad. Spomenik se izroči Muzejskemu društvu. V smislu tedajšne odredbe banske uprave se stare hišne tablice obdržijo, vendar se bodo v smislu zakona preplečkale. Pač pa se bodo ulične in mestne tablice nabavile na novo.

Za IV. odsek poroča Pušenjak. Vprašanje 13. plače in pa božičnice mestnim uslužbencem se bo rešilo na seji upravnega odbora. Mestnim delavcem se bo praznik Vseh svetnikov honoriral kot plačan dan. Dosedanji stroški za zdravila ubožnim za leto 1931 se poravnajo dokončno, za okoliške siromahe predujmo. Kakor znano, je morala mestna občina prevzeti stroške za zdravila po ukinitvi okrajnega zastopa, ki je prejele o oskrboval.

Občinski svetnik Grčar predlaga, naj se proči vprašanje lastne občinske lekarnice. Kavarna v parku se ne bo več oddala, ampak se bo prepustila kulturnim namencem. Z ozirom na namravano ustanovitve obrtne in hotelske šole z ri jim oddelkom za hotelirstvo in lesno, tekstilno in drugo stroko, in s pripravljeno šolo za valence se sklene, da mestna občina pozdravi to iniciativo ter se bo v ta namen izvolil poseben odsek. V personalni odbor pride eden izmed občinskih svetnikov.

V. odsek Trvdri. Jugoslovanski Bayerndorf & Cie., veletrgovin s farmacevtskimi izdelki se dovoli koncesija za farmacevtske izdelke, in E. nestu Cizerle se dovoli koncesija za avtotake. Pač pa se ni sprejela prošnja Vinka Pegana za zasebni detektivski zavod, ob katerem predlogu je zavladalo živahno razpoloženje. Ti karni sv. Cirila se dovoli prenos tiskarniške in knjigotiske koncesije na zadržgo.

Nato je župan zaključil javno sejo, ki ji je sledila ta na sejo, na kateri se je razpravljalo o oddaji tekočih del za leto 1931.

Francoski cilji v Indokini

Pariz, 11. dec. AA. «Le Petit Parisien» priobčuje intervju z generalnim guvernerjem Indokine Pasquierjem. V tej izjavi pravi Pasquier, da zasleduje francosko oblastvo v tej koloniji štiri glavne cilje: 1. Da se ustvari stalna podlaga za individualno lastnino s preureditvijo dosedanjega veleposelstvenškega režima; 2. Da se pomnoži produktivnost zemlje, zlasti z vodnimi napravami; 3. Da se izboljšajo pogoji malih posestnikov; 4. Da se izroče mala posestva onim, ki nimajo zemlje.

Pogrešane letalce našli

Vancouver, 11. dec. AA. Kakor je znano, so začetkom oktobra letalci Burke, Kading in Marten poleteli v severno Kanado, da preiščejo še neznane kraje. Njihov polet se je ponesrečil in se pogumni letalci niso vrnili. Ameriška in kanadska letalska oblastva so odposlala številna letala, ki so tekmovala po ozemlju, kjer so se letalci ponesrečili. Poizvedovanja nad skalnatim gorovjem so trajala dva meseca. Sedaj poročajo, da so našli letalca Kadinga in Martena, ki so ju našli v severnih puščavah. Bila sta popolnoma izžrpana in brez hranil. Poleg obeh je ležalo truplo umrlega njihovega tovariša Burkea. Tri letalce, ki so sodelovali pri rešilnih akcijah, pogrešajo.

Osem komunistov usmrčenih

Pariz, 11. dec. AA. Danes so v Hankovu umrtili osem komunistov, ki so pripravljali atentat na predsednika Čangkajskega.

Habsburžani ne mirujejo

Budimpešta, 11. dec. kk. V Budimpešti in na Dunaju bodo o božiču predvajali zvočni film o Otonu Habsburškem, ki je bil izdela v Belgiji in v katerem bo Oton prečital spomenico v nemškem odnosu in madjarskem jeziku. Smatra se, da bo film v Budimpešti prepovedan in da se bo izvajal samo na Dunaju.

Histerična grofica

Budimpešta, 11. dec. kk. Sodišče je razglasilo konkurzo nad premoženjem soproge grofa Ivana Esterhazyja, Marije, rojene Tarnowske. Grofica Esterhazy je bila dvorna dama kraljice Zite in se je spuščala v razne spekulacije, ki pa so se ponesrežile. Sorodniki na Češkoslovaškem in Poljskem so odrekli grofici vsakršno pomoč. Pred kratkim so grofico postavili pod kuratelo in jo poslali v neki zdravstveni zavod za živčno bolne. Med drugim je grofica pred dvema letoma otvorila v Budimpešti v vojašnici Marije Terezije vinski klet, ki se ni obnesla. Upniki so sedaj zahtevali razglasitev konkurza.

Luksusni vlak Napoli-Berlin

Rim, 11. dec. AA. Na podlagi sporazuma med nemško vlado in italijanskim ministrstvom za promet bo uveden poseben luksuzni vlak od Neapla v Berlin. Vlak bo vozil vsake tri tedne in bo imel posebne zveze z ligursko riviero, z Milanom in z Rotterdamom.

Smrt odličnega generala

London, 11. dec. AA. Sinoči je umrl general sir Warren Hastings Anderson, ki je imel velike zasluge v vojni. Bil je med drugim svočesno poveljnik glavnega stana zveznih čet v Turčiji in poveljnik angleške armade v Beludžistanu v Indiji.

Prepovedan film

Berlin, 11. dec. kk. Cenzurna oblast za zvočne filme, ki je imela danes odločati o pripustitvi filma »Na zapadu nič novega«, je ta film prepovedala. Priznala je argumentno zastopka vojnega ministrstva, ki je označil ta film kot film nemškega poraza. Film prikazuje položaj Nemčije v vojni v času, ko se je že pripravil poraz. Umevno je, da se nemški narod brani proti temu, da bi si dal predvajati film svojega poraza.

Dunajski vremenska napoved: Začasnno se bo vreme nekoliko izboljšalo, potem pa bo večinoma slabo vreme trajalo dalje.

Zagrebaški vremenska napoved: Napol oblačno, mrzlo, nestalno.

Odprto pismo Kemal paši

Turški listi prosijo predsednika republike, da se postavi nad stranke

Istanbul, 11. dec. or. Turški list »Stambul« poroča, da je bila poslana na predsednika republike spomenica v obliki odprtega pisma. Spomenico je ponatisnil v celoti »Journal d'Orient« ter se glasi: Gospod predsednik, narod Vas bolj ljubi, kot Vi verjameste ali kot Vi morete videti z lastnimi očmi. Turški narod je navezan z dušo in telesom na svojega osvoboditelja. Toda sedanja vlada in nacionalna stranka sta storila veliko krivic turškemu narodu. Ne vemo, če bo narodu ob priliki Vašega potovanja po državi dana prilika, da Vam odkritosrčno pove vse svoje nezadovoljstvo. Če bi narod tega ne mogel storiti, potem si vzamemo to svobodo mi ter Vam povemo, da se narod zavoljo tega drži tako rezervirano, ker se mu predstavljale

kot načelnik politične stranke. Če hočete spoznati vse narodno gorje, vse njegove težave in vse njegove želje, potem morate priti med njega ne kot predsednik politične stranke, ampak kot osvoboditelj, kar ste v istini. Kadar boste odložili predsedništvo nacionalne stranke, se bo zgornjo okrog Vas vseh 14 milijonov našega prebivalstva. Narod želi, da se ne podredite kaki stranki, ampak da stojite kot nepristranski sodnik nad političnim vrvenjem. Republika, ki bi imela samo eno stranko in šela, kot ste Vi, ne more obstojati. Mi Vas prosimo, da zapustite stranko, kateri predsedujete, ter se postavite na čelo naroda in ne kake politične skupine. Šele potem boste mogli zaceliti vse rane svojega naroda.

Sovjeti se znajo rogati

Moskva odgovorila na protest angleške vlade proti Angležem sovražne propagande

London, 11. dec. os. Včeraj je angleški zunanji minister Henderson prečital v državnem zboru odgovor sovjetske vlade na protest, ki ga je vložila Anglija vsled angleški državi strupeno sovražne propagande, ki se je dne 2. dec. vršila potom radio-postaje v Moskvi. Sovjetska nota je podobna onim, s katerimi se je svoje dni oveločil Čičerin. Litvinov s početkom ugotavlja, da je brezlična radio postaja v Moskvi privatno podjetje in lastnina vse ruske strokovne zveze. Ker sovjetska vlada nima pravice cenzurirati oddajnega programa te postaje, se tudi seveda ne sme obdolžiti, da je odgovorna za to, kar se na postaji dogaja. Sicer pa, nadaljuje nota, je vlada naknadno proučila program od dne 2. dec. ter ni mogla najti ničesar, kar bi iz sovjetskega stališča govorilo v neprilog Velike Britanije, razun seveda, če bi Anglija industrijski proces smatrala kot naperjenega proti njej sami, češar pa sovjetska vlada ne sme predpostavljati. Tudi Gorki ni imel namena govoriti proti Angliji kot taki, ker si je vzel za temo svojega radio govora, kako onemogočiti bodoče vojske. Tudi glede te točke smatra sovjetska vlada, da bi

Anglija ne smela čutiti, da je prizadeta. Iz teh razlogov smatra sovjetska vlada, da je bil angleški protest neupravičen in nepotreben. Na koncu pristavlja nota, da se bo sovjetska vlada potrudila, kljub temu, da ni dolžna tega storiti, da pregovori lastnike radio postaje, da v bodoče opustijo vsako katerokoli namigavanje na kakšno inozemsko državo, s katero se sovjeti nahajajo v prijateljskih odnosih.

Ta odgovor je povzročil v državnem zboru na eni strani veliko ogorčenje, pri drugih pa veselo razpoloženje. Locker-Lampson je celo vprašal zunanjega ministra, če bo vlada njegovega veličanstva sprejela tako nedopustno zafrkavanje od strani boljševiških krivolokov. Lees-Smith pa je vprašal Hendersona, če večkrat posluša na radiu »His Masters Voice« (glas svojega gospodarja), nakar je cela zbornica izbruhnila v dolgotrajen smeh. Vsekakor kaže, da bodo pogajanja s sovjeti zopet običajla vsled tega diplomatskega incidenta. Konservativni listi z vneto zahtevajo, da se morajo prekritiviti vse zveze s to državo, ki si upa blatiti ime angleškega kralja.

Angleški maršal o potrebi miru

London, 11. dec. AA. Feldmaršal sir Williams Robertson je imel včeraj, ko je odkril v Hollywoodu pri Southamptonu spomenik padlim angleškim častnikom in vojakom v vojni, velik govor o potrebi ohranitve svetovnega miru.

Robertson je dejal: »Ta slovesnost nas spominja velikih vsot, ki so bile izdane v vojne namene in da narod kljub številnim milijonom mrtvih še vedno mislijo na vojno. K sreči se sedaj splašno obsoja vojna kot sredstvo za rešitev mednarodnih sporov. Vsaki dan je bolj jasno, da so mednarodni interesi tako ozko spojeni, da trpljenje enega samega naroda pomenja trpljenje vseh. Brezdvomno draga oboroževanja niso bistveno sredstvo za ohranitev miru.

Mogoč bolj važno je, da se vodijo mednarodni posli z manjšo zavistjo in sebičnostjo. Edinole ta duh bo omogočil naglo razorožitev. Ako se to doseže, bo to največji vojni spomenik. Ne sme se misliti, da je to nemogoče ali pa fantastično. Spomenik, ki je bil odkrit, je namenjen v glavnem onim, ki so umrli na torpediranih ladjah, ali pa v daljnih krajih in čijih trupla niso mogli shraniti. Med temi je tudi lord Kitchener, čigar ime je na prvem mesu in ki je utonil, ko je vodil angleško mislijo v Rusijo. Robertson je nadalje naglašal, da je bil lord Kitchener glavni organizator zmage in ena najznamenitějšíh osebnosti v zveznem vojnem svetu.

Italo-australski spor

Rim, 11. dec. ž. Nocoj pride v Rim predsednik avstralske vlade Scullin. Imel bo konferenco s predsednikom vlade Mussolinijem. Scullin je bil preteklo tedne v Londonu na konferenci bilanskega kraljevstva. Vzrok njegovemu prihodu v Rim je najbrž incident pri nastopu avstralskih oblasti proti italijanskim imigrantom. Te oblasti so namreč 60 italijanskih imigrantov, čim so prišli v Melbourne, zadržale in jih poslale domov, ker im je prepovedan prihod na avstralsko ozemlje. Italijanska vlada je proti temu protestirala. Verjetno je, da bosta Scullin in Mussolini to vprašanje mino uredila.

Splošna stavka v Valenciji

Valencija, 11. dec. AA. Obča stavka je v polnem teku. Vsa trgovina je prenehala. Po glavnih ulicah se zbirajo ogromne grude stavkajočih delavcev. Na več mestih je došlo do spopadov s policijo. Med spopadi je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Redstvo je zasedlo vsa križišča. List »El Pueblo« je bil prepovedan.

Atene, 11. dec. AA. Grški parlament je sprejel v prvem čitanju pogodbo med Grčijo in Turčijo.

Strašna nesreča na Fali

12 delavcev padlo v Dravo

Maribor, 11. decembra.

Davi ob pol 8 se je pripetila pri falskem ezu strašna nesreča, ki je zahtevala strašno žrtev. Pod falskim jezikom se je nekaj časa vršilo poglavljevalna dela in sicer tako zvano »bagranje«, pri čemer je bilo zaposlenih deset, oziroma dvanajst mlajših delavcev. Delavci na odru pod jezikom so bili izredno živahni in veselo razpoloženi. Eden izmed njih je svojemu sosedu ravno omenil: »Kaj bi bilo, če bi oder treščil v Dravo?«, ko je nenadoma pretresel ozračje krik groze. V naslednjem trenutku se je oder nagnil in treščil z ugruščajočim treskom z delavci vred v Dravo.

Začela se je borba na življenje in smrt: z vod-

nim elementom. Rezko so odjekali zamahi rok, ki so rezali vodovje, da rešijo življenje. Na bregovih so se takoj zbrali ostali in nameščenci, da bi nudili na življenje in smrt se borečim pomoč. Nekaterim se je posrečilo, da so si sami rešili življenje, ostali pa so se rešili s pomočjo čolnov in drog.

Ko so se reševalna dela končala, se je ugotovilo, da manjka eden izmed delavcev in sicer pomožni delavec I. Suligaj. Za izginulim so se takoj pričele poizvedbe, ki so pa ob času, ko poročamo, ostale brezuspešne. Na brž je pri padcu dobil tako težke poškodbe, da ga niso mogli rešiti in da je takoj v nezavestnem stanju utonil.

Pač pa se je posrečilo rešiti sicer težko ranjenega 33 letnega pomožnega delavca Ivana Semenja.

Z napori poslednjih moči je priplaval v bližino brega in zgrabil za drog, s katerim so ga izvlekli na obrežje nezavestnega. Dobil je poškodbe na glavi in po telesu, ki so tako težke, da je stanje resno. Do večera se še ni zavedel.

Vsi ostali delavci so dobili pri nesreči večje ali manjše poškodbe; nahajajo se pa v domači oskrbi.

Težka nesreča je povzročila v okolici veliko vznemirjenje. O vzroku nesreče so mnenja različna. Bržkone je bila prečna greda, na kateri je stonel oder, slabo pritrjena in je v tem iskati vzroka nesreče, ki bi bila lahko zahtevala več človeških žrtev za slučaj, če bi bil pokopal oder pod sabo več delavcev.

Čisti kofein

izločen iz kave, je zmes nežnih, belih kristalov. Vsak kilogram kave vsebuje 10 do 20 gramov kofeina. Če 0,2 do 0,5 g (to so 2 do 3 skodelice navadne kave) more neprijetno učinkovati zaradi povišanja krvnega pritiska, draženja živcev in ledvic. Zdravniku je vse to najbolj znano in on mora večkrat prepovedati kavo s kofeinom. Vedno pa dovoljuje kavo brez kofeina. Po kavi Hag ni nobenih škodljivih dražljivih učinkov kofeina, užitek je popoln, neomejen, ker je kava Hag najboljše kvalitete. Pametne veleva, da je za zdrave in bolne najboljša kava Hag. Poizkus Vas bo uveril! — Kava Hag je na prodaj v vseh dobrih trgovinah z živili, dobi se pa tudi v kavarnah in hotelih.

Pošte pod prometnim min strstvom

Po zakonu o vrhovni državni upravi od 31. marca 1929 je v delokrog ministrstva za javna dela dodeljena dotlej samostojna poštna uprava. Tudi gradnja novih železnic je pripadla v resor za javna dela. Tako je ministrstvo javnih del poleg cesta, vodovodov, hišnih stavb imelo skrbeti še za gradbo železnic, za pošte, brzojavo, telefon, poštno hranilnico itd. To se je izkazalo za nepraktično.

Vlada je sedaj sklenila spremeniti zakon od 31. marca in kralj je podpisal ukaz, s katerim odslej vsa poštna resor spada pod ministrstvo za promet. Tudi za gradbo železnic bo skrbelo zopet prometno ministrstvo samo.

Dve kmetiji pogoreli

Črnuče, 11. decembra.

Davi ob četrti na 5 zjutraj je v posloplju vdove Ivane Šubelj v Nadgorici izbruhnil požar, ki se je hitro razširil tudi na poslopja Jožefa Lovrina. Pogoreli sta hiši obeh posestnikov, vsi hlevi in vsa gospodarska poslopja.

Ognjegasci iz Črnuče so prihiteli na lice mesta ter storili vse, kar so mogli. Žal revežema ni bilo mogoče pomagati. Ker je bila megla, zato so zunaj ogenj pozno opazili, na Ježici pa sploh niso nič videli ognja.

Razume se, da je škoda velika, posebno, ker je pogorelo prav vse. Kam na, se siromaki denejo sedaj na zimo?

V enem dnevu dva požara

St. Jernej na Dol, 10. dec.

Na praznik Brezmadežnega spočetja okrog 5 zjutraj je začelo goreti na Hrovaskem brodu pri Luzarju. Bila pa je tako gosta megla, da požara skoro ni bilo videti, čeprav so ognjeni zubli zavzeli velik obseg. Ko so ljudje prihajali k jutranji sveti maši, se jim je sicer zdelo nekam sumljivo ono svetlikanje v smeri proti Hrovaskemu brodu, pa jim niti na misel ni prišlo, da bi mogel biti to požar. Zato tudi požarna brambna ni šla gasiti, dokler ni sel prišel povedat, da gori. Par minut pred deseto sveto mašo so odbrcali gasilci z motorno brizgalno na pomoč, da so se rešili, kar se je rešiti dalo. Pogorelo je dvema go podarjema: Kirarju in Luzarju. Pri Luzarju je v tku kratke dobe bil to že tretji nepojasnen požar.

Isti dan med 5. in 6. popoldne pa je požar upepelil vinski hram posestnika Kotarja iz Bana. Sreča v nesreči je bila zanj ta, da je imel skoro ves vinski pridelek shranjen doma. Tu pa požarna brambna sploh ni mogla stopiti v akcijo, ker v bližini ni nobene vode.

Smrt v cerkvi

Marenberg, 9. dec.

Komaj smo stopili v resni adventni čas in se bili pod utisom mogočnih Kristusovih besed o Sodnem dnevu, kakor smo jih slišali na prvo adventno nedeljo, in že smo gledali tudi pietresjiv slučaj, kako nikjer in nikdar nismo varni pred smrtjo. Tokrat je kar čisto nepričakovano pokosila in vzela njegovim sorodnikom Antona Erjavca, kmeta pri Sv. Treh Kraljih, p. d. Zalsnika. Prišel je kakor ponavadi v nedeljo 7. dec v cerkev k službi božji, pa že med čitanjem sv. evangelija mu je postalo slabo, zadela ga je srčna kap, in ko so ga spravili iz cerkve, bil je že tudi rajni. Kot takega so ga pripeljali na njegov dom, da je vsaj mrtev vzel slovo od svoje žene in otrok, ker živ ni imel več časa. V torek smo ga ob veliki žalosti njegovih dragih položili v hladni grob k zadnjemu počitku kot dobrega kristjana in novega klicarja naši lahkomišljeni človeški družbi: Memento mori!

★ Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvouda zagotavlja naravna »Franz-Josef« grenčica lahko odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žilic so dognala, da »Franz-Josef« voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Izseljenci naša rana

Ljubljana, 11. dec.

Jutri v petek zvečer predava v »Unionu« bivši izseljenski komisar v Franciji dr. Alojz Kuhar na prosvetnem večeru o problemu: »Naši izseljenci.« Odločili smo se, da tudi tega predavatelja intervjujamo, čeprav je dr. Kuhar nekaj časa sem naš uredniški tovariš v uredništvu »Slovenca«. Zato je bil intervju prav lahek in je bilo treba iti samo iz ene sobe v drugo.

»Gospod doktor, zakaj ste se odločili, da boste predavali o naših izseljencih?«

»Bil sem več let v Franciji, na prejši 3 leta kot dijak, nato dve leti zasebni duhovnik med izseljenci od 1. dec. 1927 pa so me imenovali za pomočnika našemu tedanjemu izseljenskem komisarju ter sem počasi avanziral do izseljenskega komisarja. Problem naših izseljencev torej poznam in vem, kako nam uhaaja slovenski rod iz domovine in se niti ne zavedamo, kako velika nevarnost je v tem za nas. Saj nimamo od izseljevanja naših ljudi

v tužino niti na manjšega materialnega dobička, ljudje pa se izgublajo in nam uhaajo.

Zato, ker nismo znali pravočasno preprečiti izseljevanja in smo pustili da so nastajale na zapadu nove naše naselbine, moramo sedaj obrniti svojo pozornost na zaščito teh izseljencev. Od naše strani je možno napraviti v tem oziru mnogo. Treba bo misliti na razširitev dušebrižnih postaj, ki jih sicer ne bo treba financirati, ker zato se najdejo viri v Franciji sami. Treba pa jih bo opremiti z najpotrebnejšimi pripomočki, kakor so knjige, pisarniške potrebščine, muševale itd. Treba bo skrbeti zato, da bodo stalno hodili tudi iz domovine izobraženci po naselbinah, zlasti po onih, ki se niso v mreži dušebrižnih postaj.

Drage volje sem se odzval povabilu Prosvetne zveze na predavanje, da morda s tem tukaj v domovini vsaj nekoliko pospešim zanimanje za naše izseljence in tako opozorim na veliko nevarnost, ki nam grozi, če ne bomo v pravem času pričeli misliti za popolno rešitev tega problema.

Trboveljska mizerija

Razdelitev podpor

Trbovlje, 10. dec.

Upravni svet T. P. D. je kakor znano daroval en milijon dinarjev podpore najrevnejšim delavcem. Razdelitev je bila poverjena g. rudarskemu glavarju Strgarju v sporazumu z zastopnikom 2. rudarske skupine. Ta delitev je po našem mnenju težka, ker je svota premajhna za toliko število revnih rudarjev. Iz razgovorov z delavstvom posnemamo, naj bi se delitev vršila po zaslužku par mesecev nazaj in bi se raztegnila tudi na tiste, ki imajo minimalne plače. Le tako bi bili deležni podpore

najrevnejši in očetje številne družine. Če pa bi jemali za podlago proste dni, bi morda dobili podporo taki, ki so na akordnem delu in ki imajo vsaj nekaj boljši zaslužek od minimalnega. Le v tem slučaju bo podpora pravilno razdeljena. Upamo, da se bode tako postopalo.

Podjetje je razglasilo praznovanje tudi za v soboto 13. t. m. Sedaj delavci praznujejo že 13 dni v mesecu. Delajo samo 18 dni. Koliko pa še pride, ne vemo. Dozdeva se nam, da bomo kmalu delali samo pol meseca.

Svetovni šahovski mojster Aljehin v Ljubljani

Ljubljana, 11. decembra.

Snoči, v sredo ob pol polnoči, je dospel v Ljubljano svetovni šahovski prvak dr. Aleksander Aljehin. Ljubljanski šahisti so mu priredili na glavnem kolodvoru priraden sprejem. Na kolodvoru so ga pozdravili predsednik sprejemnega odbora dr. Stare, dalje jugoslovanski šahovski mojster dr. Milan Vidmar, Avgust Praprotnik, tajnik Jugoslovanske šahovske zveze Mirko Magdič in mnogi drugi. Dr. Aljehin se je nato nastanil v hotelu »Union«.

Danes popoldne je sprejel dr. Aljehin tajnika Mirka Magdiča, ki mu je predložil vabilo šahovskega mojstra dr. Astalosza iz Sarajeva, naj po končani turneji po Jugoslaviji priredi še eno produkcijo tudi za Sarajevo. Dr. Aljehin je v principu pristal na ta predlog in nato vrnil Mirku Magdiču obisk. Opokne se je odzval vabilu dr. Stareta na kosilo. Kosila se je udeležil tudi naš prvak dr. M. Vidmar. Zvečer se je vršila simultanka v kazinski dvorani.

Jutri dopoldne se odpelje dr. Aljehin v spremstvu nekaterih naših šahistov na Bled. Ob pol 7 zvečer pa se bo vršil brzoturnir, katerega se bo udeležil poleg svetovnega prvaka tudi naš vele-mojster dr. Vidmar, mojster Vasja Pire in sledeči prvaki Ljubljanskega šahovskega kluba: Milan Vidmar ml., Furiani, mojster Vogelink, Gabrovšek, Rupnik in Ciril Vidmar. Partijo med dr. Aljehinom in dr. Vidmarjem bo točno ob pol 9 zvečer prenašal radio. Opozarjamo vse šahiste, ki se za to partijo zanimajo, naj imajo v tem času pripravljene šahovnice in na teh z sledujejo igro. Igralci brzoturnirja so naprošeni, da pridejo ob četrti na 7 v turnirski lokal v Kazino in da se drže rediteljevih navodil. Po brzoturnirju se bo vršil ob 8 na čast slavnega gosta pozdravni večer. Udeleže se ga poleg odbora tudi najodličnejši predstavniki ljubljanske družbe. Pri prireditvi sodeluje radio-orkester in iz prireditelji tudi naša koncertna pevka g. Mira Costaperarija. Kdor se želi udeležiti tega večera, pa ni dobil po pomoti vabila, naj ga zahteva do jutri dopoldne pri blagajni kavarne Emone, ali pa naj ga zahteva telefonično na štev. 31-41.

Dr. Aljehin je izjavil, da je zelo prijetno prese-

nečen nad krasnim sprejemom v Ljubljani in nad krasno organizacijo ljubljanskih šahistov.

Druga uradna produkcija dr. Aljehina se bo vršila v soboto v Mariboru, tretja v nedeljo v Karlovcu, četrta v ponedeljek v Zagrebu. V torek bo dr. Aljehin ostal v Zagrebu in bo ves dan gost Jugoslovanske šahovske zveze in zagrebškega šahovskega kluba. V sredo odpotuje dr. Aljehin v Split in bo imel peto produkcijo 18. decembra v Splitu. Dne 19. decembra se dr. Aljehin vrne v Zagreb, kjer bo imel 20. decembra šesto produkcijo. V nedeljo bo imel sedmo produkcijo v Virovitici. V ponedeljek 22. decembra odide v Osijek, kjer bo gost osiješkega šahovskega kluba. V torek 23. decembra bo imel v Osijeku svojo čisto samo produkcijo. V sredo 24. decembra, na sveti večer, bo imel deveto produkcijo v Somboru. Na sveti dan bo počival. Dne 26. decembra pa bo imel deseto produkcijo v Novem Sadu. Dne 27. decembra odpotuje v Belgrad in bo imel 28. decembra poslednjo produkcijo v naši državi, če izvezememo eventualno produkcijo v Sarajevu.

Iz Ljubljane bo odpotoval dr. Aljehin v Maribor z vlakom ob 12.01 in pride v Maribor ob 15.

Tajnik Jugoslovanske šahovske zveze Mirko Magdič sporoča po časopisju ljubljanskih šahistov v imenu Jugoslovanske šahovske zveze priraden pozdrave in se zahvaljuje za izvrstno izvedeno organizacijo sprejema svetovnega šahovskega mojstra.

GLAVOBOL — je mnogokrat posledica zaprtja. 2-3 Artin-dražje vzete zvečer Vam omogočijo drug dan zjutraj lahko, normalno izpraznjenje. — Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsečina škatlje po 8 Din zadostuje za 4-6 krat.

Vsakovrstne ure zlatnina in srebrnina po nizki ceni pri
L. VILHAR, urar
LJUBLJANA
5v. Petra cesta 36

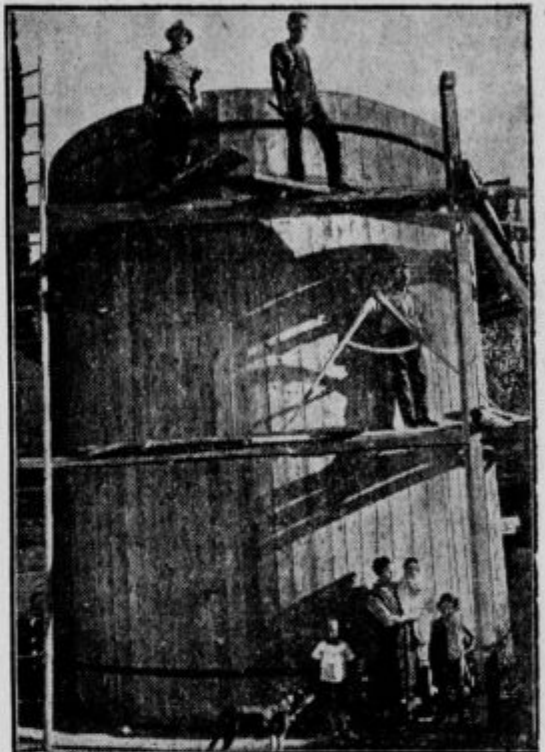

Pogled na seljaški zbor v nedeljo 7. decembra v Zagrebu na jelačičevem trgu.

Kmetice na zagrebškem zboru.

Velika kad, ki je bila izdelana v Skofji Loki za papirnico v Goricanah. Kad ima 106.164 litrov vsebine. Za njo so porabili 19 m³ mecesnovega lesa in 970 kg železa.

Nesreča radi splašenih konj

Domžale, 10. dec.

Davi okrog osmih je peljal posestnikov sin Miha Pavovec iz Depalje vasi prazen voz (takozvani »tajsela«) proti Domžalam. V začetku Domžal je stopil voznik za trenutek v trgovino Vidali ter pustil konja sama ob glavni cesti. V tem času sta se pa konja iz neznanega vzroka splašila ter dirjala skozi Domžale mimo pošte proti lhanu. Na Križiču Savske in Kolodvorske ulice sta povozila krojačevo ženo Ano Oblakovo, ki je poleg strahu dobila tudi notranje poškodbe. Oblakovo, ki je v blagoslovljenem stanju, so prenesli na njen dom ter se po zdravniškovi odredbi zaenkrat zdravi doma. Konja sta dirjala dalje ter so ju ustavili šele v lhanu. Odeji in bič, ki so bili na vozu, se med potjo niso izgubili, pa tudi voz ni poškodovan. Kdo je povzročil, da sta se konja splašila, bo dognala preiskava.

Domžale, 11. dec.

Na zdravnikovo zahtevo so g. Oblakovo danes dopoldne prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Čudna zgodba o zajčku

Nekje na Dolenjskem je bilo — v bližini nekakega trga. Zares čudna je zgodba, a še bolj zasluzijo ta priimek nekateri izmed onih, ki so bili pri tej »dogodivščini« udeleženi: Iz neke okoliške vasi so plevce spomladaj plele na njivi in se veselo zabavale, kot imajo ženske navado. Pri tej zabavi pa je bil udeležen še nekdo drugi — namreč mlad zajec, ki je smrčal v senci visokega plevla, samo da ta »revež« se zabave in vršičanja ni slišal, zakaj, ako bi, ne bi imel več volje poslušati, ampak bi jo prav po zajčje hitro odkuril v gozd. Plevce so prodirale temeljito in na celi črti naprej. Kar naenkrat zagleda tistega zajca dekla gospodarja, na čigar njivi so plevle, in hipoma se je polasti prepovedano želja po tujem blagu; ta njiva (torej tudi zajci in druga žival na njej) je namreč spadala pod lovski revir, katerega je imela v zakupu gospoda iz tistega trga; ta pa nerada pusti, da bi kdo posegal v njeno lastnino in pravico. Pa nadaljujmo zgodbo! Dekla torej zgrabi zajca in ga veselo nese domov, čes, bomo pa spet enkrat dobro jedli. — Sedaj se pa začne tragikomedija. Doma so zajca lepo zaprli in ga redili do jeseni, tako da se je njegovo prejšnje telo shujšano telo temeljito popravilo in izobličilo. Ista hiša pa je imela tudi prav lep vinograd. Ker je bila jesen, je bil torej čas trgatve. Da bi se gospodar tržki gospodi bolj prikupil, jo je povabil na malo pokrepčilo v svoj vinograd. Pripravil ji je prav okusen prigrizek, na katerem je prišel na vrsto tudi nesrečni lepo pečeni zajec. Gospodi je bil všeč zlasti tolsti dolgotrac in se je začela zanimati, kje so ga dobili. Družina je seveda začela hudega sluteti — kdo bi si pa mislil, da je ta navihano in nevhvaležnost na svetu — vso »storijo« o ugrabljenem zajčku po pravici in resnici povedala. Gospoda si je pa, dasi je bila pri litru, vse dobro zapomnila, in glej spaka, čez par dni je prišlo poziv od sodnije, naj se ona dekla zgleda pri njej. Proces je bil kmalu gotov; za nekaj ur (menda 24) so ji privoščili črno luknjo in hrano zastoj.

Tista družina si je pa tudi dobro zapomnila zgodbo o zajcu in ni (pa tudi najbrž še bo) nikoli več pogostila »prijazne« gospode. Kaj bočemo: dobrota je sirota!

Koledar

Petek, 12. decembra: Aleksander, mučenec. — Zadnji kraje ob 21.07. Herschel napoveduje dež.

Osebnosti

= Umeščen je bil včeraj, 11. decembra, na župnijski Družboš odnolni župni upravitelj Franc Hiti.

= Diplomirani inženirji. Na elektrotehničnem oddelku ljubljanske univerze so diplomirali za inženjerje elektr. inženje g. Kuralt Josip iz Rupe, Leonardis Julij iz Kubečev iz Istri, Re. Anton iz Bleda, Sax. Mirosław iz Kranja in Valenčič Boris iz Kranja.

= Vpokojen je g. Miroslav Tošić, svetnik fin. ministrstva in šef oddelka za samoupravne finance.

Novi grobovi

† Antonija Pregarčeva. V nedeljo, dne 7. dec. je po dolgi in težki bolezni umrla v Sarajevu gospa Antonija Pregarčeva, mati znanega slovenskega režiserja in člana Narodnega gledališča v Sarajevu, g. Rada Pregarča. Pokopnica je bila po rodu iz Trsta in je bila vdova po splošno znanem stavbeniku Jakobu Pregarcu, ki je mnogo zidal Slovencem v Trstu in v tržaški okolici. Pokopna gospa Pregarčeva je bila vora slovenske žene in matere in je, vsa bolna in stara, spremljala povsod svojega sina, na katerem je visela z veliko ljubeznijo. V 72. letu starosti jo je dočel od Trsta, katerega si je tako želela še enkrat videti, usmiljena smrt rešila dolgotrajnega trpljenja. Plemenita žena in vzo na mati, ki so jo vsi spoštovali in ljubili, naj počiva v miru, užaločenemu sinu pa naše sožalje!

Mala kronika

★ Šolska maša ob državnih praznikih in drugih slovenskih prilikah. Gg. župniki in veroučitelji naj se ravnaajo glede šolske maše, ki je po školskih predložitih obvezna za vse učence in učitelje, kakor bi bila to nedeljska maša. Da bo mogoče opraviti šolsko mašo tam, kjer je samo en učitelj, naj se tisti dan opusti zornica, pogrebna ali kakršnakoli druga maša. Glede ure, ob kateri naj se vrši šolska maša, naj se župni uradi dogovore s šolskim upraviteljem. V nobenem slučaju naj ne bo šolska maša pred časom, ko se začnejo dovolj daniški šolski pouk. — Škofijski ordinariat v Ljubljani.

★ Železniške legitimacije duhovnikov. Ker večini gg. duhovnikov poteče s koncem 1. l. veljavnost železniških legitimacij za kupovanje je polovčnih vozniških kart, se vabijo vsi prizadeti gg. duhovniki, da jim prej pošljejo škofijskemu ordinariatu a) svojo fotografijo, b) znesek 10 Din in c) sporočilo število dosedanjih svojih legitimacij, na kar jim bo škof. ordinariat izposloval nove legitimacije. Stare legitimacije brez slik pa naj pošljejo škof. ordinariatu po novem letu, da jih ta izroči železniški direkciji v uničenje. — Škof. ordinariat v Ljubljani.

★ Prenos produkcije svetovnega šahovskega prvaka dr. Aljechina po radiu bo ob 8.30 zvečer iz kazinske dvorane. Brzturnirska partija z našim jugoslovanskim šahovskim mojstrom dr. M. Vidmarjem. Pozdravni govori in govor dr. Aljechina. Vmes koncertne točke s sodelovanjem koncertne pevke Costaperari in pianista Noča.

★ Prvo učitelje v Mariboru ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 14. dec. ob 10 dopoldne v glasbeni sobi II. dekl. mešč. šole v Mariboru. — Dnevni red: 1. Tajniško in blagajniško poročilo. 2. Družniški zborstva z družstvom učitelje v Ljubljani — poročata učiti. Zupančič Vita in Avg. Vozle iz Ljubljane. 3. Predlogi. — Tovarišice, udeležite se obnega zboru po nočevanju, brez odzira na to, da li ste članica. Važne informacije! Tajnica.

Premog in financiranje njegovega proizvoda

»Novosti« so često pravilno prikazale situacijo na premogovnem tržišču in opozorile na opasnost dumpinga v tem področju gospodarstva.

Ti pojavi so dali povod za razmisljanje gospodarskim krogom, ki so proučevali stanje naše proizvodnje in trgovine s premogom, in prišli do zaključka, da se toliko v interesu premogovne proizvodnje, kakor v interesu celokupne industrije mora storiti odločen korak naprej in premogovnikom omogočiti pocenitev proizvodnje s ceninami krediti.

V to svrhu se je osnovala Jugoslov. delniška družba za premog v Zagrebu, ki je osnova a na inicijativu Slavon. trgovske družbe za premog Kaufmann in drug v Zagrebu, srbske delniške družbe za premog v Beogradu Merkadje i drug, Brod na Savi, Geza Steinitzer, Veliki Bečerek in družbe za promet z lesom in premogom v Pančevu s sodelovanjem bos. industrijske in trgovske banke d. d. Zagreb-Sarajevo.

Svrha tega je, kakor smo rekli, ekonomska krepitev domačih premogovnikov in pocenitev pogonske moči domače industrije.

Ravnateljstvo Jugoslovanske delniške družbe za premog tvorijo: predsednik g. Atanazij Sola, bivši opolnoči minister in član ravnateljstva Bosanske industrijske in trgovske banke d. d. v Sarajevu; podpredsednik g. Milan Kaufmann, lastnik Slavon. trgovske družbe za premog Kaufmann i drugi, Zagreb; g. Josip Neumann, generalni ravnatelj Bosanske industrijske in trgovske banke d. d. Zagreb-Sarajevo; g. Emanuel Gluck, solastnik tvrdke Geza Steinitzer, Veliki Bečerek; g. Bruno Šoten, ravnatelj Srbske delniške družbe za premog, Beograd; g. Egon Gardoš, solastnik tv. Merkadje i drug, Slavon. Brod; g. Vilim Weinberger, prokurist družbe za promet z lesom in premogom, Pančev.

V nadzorstveni odbor so izvoljeni: g. Lavalav Heimbach, ravnatelj Bosanske industrijske in trgovske banke d. d. Zagreb; g. Miloš Ljeskovic, ravnatelj Bosanske industrijske in trgovske banke d. d. Sarajevo; g. Tibor Freund, solastnik tv. Geza Steinitzer, Veliki Bečerek; g. Zdenko Merkadje, solastnik tv. Merkadje i drug, Slavon. Brod; g. Peter Jung, solastnik družbe za promet z lesom in premogom, Pančev; dočim funkcije kot ravnatelj g. Edmund Grossmann, prokurist Slavon. trgovske družbe za premog Kaufmann i drugi, Zagreb, a za prokurista je imenovan g. Geza Berger, prokurist Slavon. trgovske družbe za premog Kaufmann i drugi, Zagreb. Družba je o novana z delniškim kapitalom 5.000.000 Din, toda družbi je povsod na razpolago večji kapital, ker si je zagotovila tako finančno zaledje, ki ji bo omogočilo uspešno izvrševati svojo nalogo. Kakor se sliši, je prešla nova družba že več ponudb in predlogov za sodelovanje od strani raznih domačih rudnikov.

Za Božič in Novo leto

dobiš najlepše darilce, kupljeno pri tvrdki z žeznino

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

Velika izbira kompletne aluminijaste emajlirane posode, ručave, sive itd. kuhinjske posode, garniture za otroke itd.

★ Vsi katoliški narodi letos tekmujejo v proslavi sv. Avguština. 1500 let je letos minulo, odkar je zatišni in odlični znanstvenik oči. Primerno je, da se spomnimo tudi mi Slovenci moža, katerega dela uživajo tudi pri nas visoko spoštovanje. Ravno v tem času se nam obeta slovenski prevod svetovno znanih »Izposodi sv. Avguštinac«. Skupna proslava bo v Ljubljani v nedeljo ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union. Na proslavi bo predaval naš odlični znanstvenik vseuč. prof. dr. Franc Lukman. Predavanje bodo posvajale številne skioptične slike. Predprodaja vstopnic je v Prosvetni vrsti, Miklošičeva cesta 5 in sicer sedeži 1. in II. vrste po 10 Din, ostale vrste po 5 Din, stojlišča po 2 Din.

★ Občni zbor Z.S.V. v Ljubljani, 14. dec. V nedeljo, dne 14. decembra zboruje ob 9 v salonu tovariša Rozmana — pri Jerneju — Zveza slov. bojevnikov. Delegati, zaupniki, tovariši iz vojne pridite, da čujemo vaše želje in nasvete. Na dnevnem redu bo tudi razgovor o ureditvi ljubljanske vojne pokopališča in o prenosu 10.000 padlih tovarišev iz raznih krajev Ljubljane v skupno grobnico. Tovariši, dobrodošli od kjerkoli pridite. Osrednji odbor bojevnikov v Ljubljani.

★ Smučarski tečaj SPD. Slovensko planinsko društvo priredi v duhu od 23. decembra t. l. do 2. januarja 1937 pri hotelu Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru smučarski tečaj za začetnike in manj izvečbane smučarje. Tečaj bo vodil g. Janez Kveder. Oskrba provizorska pri g. Mariji Jeraj v hotelu Sv. Janez. Natančnejše informacije v pisarni SPD, Dunajska cesta 1a (palača Lj. kred. Banke) IV (lift). Telefon št. 29-63.

★ Slov. zdravniško društvo vabi vse gg. zdravnike, da se udeležijo znanstvenega sestanka, ki bo danes ob 18 v predavalnici ženske bolnišnice. Na programu je predavanje g. prim. dr. Gostla: »Dva brata — kriminalna psihopata« in demonstracija.

★ Českoslovaškim vojnim obvezancem. — Generalni konzulat Českoslovaške republike v Zagrebu razglasa, da se morajo vsi českoslovaški državljani, vojaški obvezanci, stanujoči na področju savske, primorske in vrbske banovine pisмено prijaviti pri tem generalnem konzulatu zaradi vpisa. Prijavni rok je do konca decembra t. l. Prijava je obvezna: 1. Za českoslovaške državljane, rojene 1909. 2. Za one, rojene 1910 in 1909, ki so bili pri zadnjem pregledu proglašeni za časasno nesposobne. 3. Vsi rojeni med leti 1908 in 1893, ki se doslej iz kakršnegakoli razloga niso prijavili k vojaškemu pregledu.

★ Potres. Iz Beograda 11. dec. Včeraj so seizmološki aparati na Tašmajdanu zabeležili potres v daljavi 3.000 km od Beograda. Maksimum potresa je bil ob 11.40 in je znašal 11 mikronov. Konec potresa je bil ob 12.05.

★ Na 4 leta robije je bila zvišana kazen poduradniku Srećanu A. Mitroviću, ki je na beograjski glavni pošti poveljeval 25.332 Din.

★ Zrtev martinovca. Krško, 10. decembra. Danes so v Leskovcu pokopali Alojzija Stefanica, mladega posestnika iz vasi Mrtvice na Krškem polju. Omenjeni je s tovariši iz Mrtvice šel na martinovanje v Višro, kjer so v vinotoki pili pozno v noč. Tam je došlo do prepričev med fanti iz Višer in Mrtvice. Da bi se s Katičem izognila neljubega prepira, sta odšla iz vinotoke. Toda na cesti sta drug za drugim bila s strelci zadeta v nogo. Z močno prebito nogo so oba odpravili v krško bolnišnico, kjer se je Stefanica do ponedeljka boril s smrtjo. Kdaj bo konec temu divjaštvu?

so natažji pot, po katerem prihajajo bolezenske kljice v naše telo. V obrambo boleznih grla, hripavosti in nahoda, so neobhodno potrebne okusne Anacot-pastilje dr. Wanderja.

Dobivajo se v vseh lekarnah.

Cena malega zavoja Din 8.—, velikega zavoja Din 15.—

★ V prilogi »Službenih novina« Kraljevine Jugoslavije št. 284 od 12. decembra t. l. je objavljen »Zakon o deklaraciji ministra zunanjih zadev Kraljevine Jugoslavije, formulirane 16. maja 1930 v Zvezevi od podpisu fakultativne odredbe predvidene v protokolu »Statuta stalnega mednarodnega sodišča«.

★ Družniški koledarček za navadno leto 1937 je izdala Prosvetna zveza v Ljubljani. Poleg koledarja obsega drobna knjižica: Rodovnik naše vladarske rodbine, pošne dole be, kako praznujemo družne praznike in prijemajo spominke večere, 14 programov spominskih večerov, zaka sem član Prosvetnega društva, kako skrbimo v mladih letih za bodočnost, naša kronika in popolen seznam vseh društev, ki so vključena pri ljubljanski in mariborski Prosvetni zvezi. Članek »Ljudska knjižnica« je posvečen dobri knjigi. Koledarček je Prosvetna zveza razposlala na društva, vendar se še dobijo v njeni pisarni in stane komad 10 Din.

★ Tamburaškim zborom naznanjamo, da je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani »sedem starih božičnih pesmi za tamburaški zbor in petje, ki jih je priredil prof. M. Bajuk. Cena 16 Din. Vsebinska zbirke je sledeča: »Sveta noč«, L. Gruber. 2. »Slava na višavi«, L. Cvek. 3. »Glej zvezdice božje«, L. Belar. 4. »Pastirji iz spanja«, L. Smolej. 5. »Angeljsko petje«, L. Cvek. 6. »Zveličar nam je rojen zdaj« in 7. »Poglejte čudo se godie, Gr. Rihar. Pri božičnih prireditvah bodo naši tamburaški zbori ob izvajanju teh napevov nudili našemu občinstvu veliko božičnega veselja in razpoloženja, saj so sami stari znani in ljubki napevi, brez katerih ni pravega božičnega, radostnega občutja.

★ Na sveti večer hoste pili čaj — rum si naredite že preje sami doma. Steklenica rumove kompozicije je za 1 lter rumu stane Din 6. Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

★ Čajno maslo, najboljšje kakovosti si za praznike najbolje že sedaj priskrbite v vsaki množini pri Osrednjih mlečarnah v Ljubljani, Maistrova ul. 10.

Ljubljana

Okoliški kmetje proti uvozu davščinam

Dne 10. decembra se je zglasila deputacija, katero je vodil g. Jože Brenčič, predsednik okr. kmetijskega odbora za ljubljansko okolico, pri mestnem županu g. dr. Dinku Pucu in mu predložila sledečo prošnjo: Gospodarski položaj našega kmeta je silno neugoden. Ni pa izgleda, da bi se v doglednem času izboljšal, marveč se od dne do dne slabša.

Cene kmetijskih pridelkov so globoko pod pridelovalnimi stroški. Kar mora kmet kupiti za svoje najnujnejše potrebe, pa daleč presega cene kmetijskih pridelkov, katere on stavi na trg. Radi tega je zelo zmanjšana kupna zmoglost kmeta, kar morajo občutiti tudi ljubljanski trgovci, kjer kmet kupuje svoje potrebščine.

Zadolževanje kmetov pri kreditnih zavodih je naravnost usodopolno. Ogromno množino svojih dolgov imajo okoliški kmetje pri ljubljanskih kreditnih zavodih, kateri plačujejo mestne davke do klade, ter s tem pomagajo posredno k mestnemu gospodarstvu.

Radi nizkih cen svojih pridelkov ne more kmet primerno plačati svojih poslov in delavcev, ki radi boljšega zaslužka beže s kmetov v mesta in industrijske centre. Zato dobi kmet zelo težko dobrega in pridnega posla, oziroma delavca.

Država je naložila nova bremena občinam; kakor stanarino in drva užiteljstvu, katetske nagrade itd. Tudi banovinske davščine so občutno zdale naš kmetki stan.

Ka' bo danes?

Drama: Sveti plamen. Red A.

Opera: Zaprti.

Union, verandna dvorana: Prosvetni večer. Predava dr. A. Kuhar: Izseljenstvo vprašanje.

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41 (Sv. Krištof); mr. Leustek, Resljeva cesta 1 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

○ O izseljenih bo predaval drevi na IX. prosvetnem večeru dr. Alojzij Kuhar. Predavatelj je preživel zadnja leta med našimi izselenci v Franciji. Obiskal je njihove kolonije in se večkrat mudil tudi v izseljenških zadevah v Belgiji. Njegovo predavanje bo brez dvoma izbrpno in hkrati poučljivo. Konec predavanja bo podal pregled naših kolonij s pomočjo skioptičnih slik. Velecenjeno občinstvo se vrnjudo vabi, da se tega večera udeleži v čim večjem številu.

○ Seja stolne prosvete je nocoj v petek ob 8 zvečer v Jugoslovanski tiskarni.

○ Seja podružnice Krščanske šole za stolno župnijo je nocoj v petek ob pol 9 v Jugoslovanski tiskarni.

○ Fantovski odsek prosvetnega društva Krakov-Trnovo v Ljubljani ima drevi v društveni dvorani Karunova ul. 14 fantovski sestanek ob 8 zvečer. Vabimo vse člane, da se ga zanesljivo udeleže. — Odbor.

○ Velikonočni dnevi na Koročicah je naslov skioptičnega predavanja, katero priredi TK Skala drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni.

○ Ant. Medvedova igra »Stari in mladi« na odr. Rokodelskega doma. Rokodelsko društvo bo vprizorilo v nedeljo 14. t. m. Ant. Medvedovo igro »Stari in mladi«. Igra je izmed najboljših naših ljudskih iger; z njeno vprizoritvijo bo rokodelsko društvo ustreglo vsem slojem. Pričetek igre je ob pol 8 zvečer, predprodaja vstopnic je v soboto zvečer in v nedeljo dopoldne v društveni sobi Rokodelskega doma.

○ Z ljubljanskega Grada. Vsem, ki so se klicu Vincencijeve konference na Gradu odzvali in se z darovi v denarju ali v blagih spominskih grajskih sirot in na ta način omogočili Miklavževu lepo uspešo prireditve, se Vincencijeva konferenca na Gradu iskreno zahvaljuje ter dobrotnike prosi, da siromašni deci na Gradu ohranijo svojo naklonjenost še v bodoče. — Vincencijeva konferenca na Gradu.

○ Zahvala. Ravnateljstvo splošne bolnišnice v Ljubljani se za izkazano velikodušnost najtopleje zahvaljuje tvrdki I. C. Mayer, ki je za božičnico poslala razno blago.

○ Violinski koncert. Včeraj smo obvestili, da bo v petek dne 19. t. m. III. violinski koncert letošnje sezone. Koncertirala bo mlada beograjska violinistka gđ. Marija Milajlovičeva. Na svojem prvem koncertu v Ljubljani bo izvajala Cesar Frankovo sonato za gosli in klavir, dalje Ambrozijev koncert v h-molu ter Milojevičevo Srpsko igro in Rahmaninov Ples. Na klavirju jo spremlja njena sestra, ki bo kot samostojne klavirske točke zaigrala tudi dva Debussyjeva komada in pa Ples skladatelja Falla. Na koncert opozarjamo vso našo publiko, predvsem pa naše narodno ženstvo. — Vstopnice se bodo dobivale prihodnji teden v Matični knjigarni.

○ Nedeljska dopoldanska predavanja Slaviščenega kluba, ki so bila napovedana v zbornični dvorani na univerzi, se bodo vršila v Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Prvo predavanje bo v nedeljo dne 14. dec. 1936 ob pol 11. in sicer bo razpravljali mladi pesnik in kritik, član Slaviščenega kluba Anton Ocvirk o »Slovenskih kulturnih problemih«. Predavanje, kateremu bo sledila debata, je javno, vsakomur dostopno in brez vstopnine.

○ Klub esperantistov v Ljubljani vabi esperantiste in ostalo občinstvo k proslavi avtorjevega rojstva, ki se bo vršila v ponedeljek 18. dec. ob 20 v spodnjih prostorih hotela »Miklič«. Dr. Rova bo predaval s skioptičnimi slikami o Spitzbergih, recitirala se bodo v esperanto prevedena dela Askercra, Zupančiča in Milčenskega. Vstop prost.

○ Otroško igranje pri Sv. Petru. Načrt o preureditvi šentpeterskega »parka«, ki ga je objavil pretekli teden v »Slovenec« g. inž. Jeglič, pomeni za Ljubljano in zlasti za šentpeterski okraj prietno iznenađenje. Zeleni bi le najmo, da odločujoči faktorji načrt preuči in ga tudi čim prej realizirajo. Načrt je zasnovan po najmodernejših principih in odgovarja popolnoma potrebam sodobnosti. O nujni potrebi otroškega igranja pa ne izgubljamo več besedi. Za šentpeterske je najbližji javni park pri Sv. Križu ali pa na Golovcu. Zato prosimo one, ki srbijo in odločajo o napredku našega mesta, naj nikar ne pustijo te prilike neizrabljene in naj se usmiliijo našega okraja. — Več šentpetersčanov.

○ Tečaj za čevljarje. Čevljarska zadruga v Ljubljani ponovno vabi gg. mojstre in pomočnike k udeležbi tečaja za brizganje barv na usnje, ki se bo pričel v petek 12. decembra ob 6 zvečer v obrtni šoli na Miru. S seboj je prinesli tudi par starih čevljev. Interesanti naj se zbirajo do 6 pred obrtno šolo (pri glavnih vratih).

○ Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske ima v petek dne 12. t. m. ob 18.45 vaje mešanega zbora v pevski dvorani v Vegovi ulici. Zbirajo naj pridejo pozneje radi važnih navodil z ozirom na koncert v Zagrebu. — Odbor.

Bridki in žalostni položaj našega kmeta silih predsedstvo okr. kmetijskega odbora za ljubljansko okolico, da predloži g. županu in občinskemu svetu mesta Ljubljane sledečo nujno prošnjo, da blagovoli naslov v proračunu stolnega mesta Ljubljane za leto 1931 odpraviti vse mestne davščine, katere obremenjujejo uvoz kmetijskih pridelkov na mestni trg.

Iz »Uradnega listca« kosa 52 z dne 19. aprila 1930, je razvidno, da pridejo v poštev sledeče davščine. Na strani 728 člen 80. Tarifa: št. 9 Klavna živina, točke a, b, c; št. 10 Ovce a, b; št. 11 Prašiči a, b, c; št. 13 Perutnina a, b, c; št. 15 Sadije a, b, c; št. 16 Suho domače c, d; št. 17; št. 18 Le domačega izvora; št. 19 b, c; št. 25 Mleko a in b, le gosto in sterilizirano domačega izvora; št. 26 a, c; št. 27 a; št. 29 Drva a, b; št. 31 Oggle domačega izvora; št. 76 Les, navadni les na panju; in »Uradni liste, stran 791 in 792, uredba o pobiranju občinskih davščin in doklad v mestu Ljubljani, 12 odstavek v razpredelni tabeli zap. št. 1, 2, 3, 4, 5 in 6.

Okr. kmetijski odbor je trdno prepričan, da bo občinski svet stolnega mesta Ljubljane resno upošteval težak položaj kmeta in odpravil v proračunu za leto 1931 vse že zgoraj omenjene davščine.

Predsednik okr. kmetijskega odbora za ljubljansko okolico: Brenčič Josip, I. r.

Nepreklicno 11. januarja 1937

se vrši žrebanje loterije Doma služkinj. Kupite pravočasno srečke!

○ Božičnica Rdečega križa. Ljubljanski krajevni odbor Rdečega križa priredi letos prvkrat božičnico, na kateri namerava obdariti vsaj 50 do 60 šolskih otrok ubožnih staršev. Zadnja gledališka prireditev je društvu sicer prinesla par tisočakov čistega, toda večino tega donosa bo treba porabiti za prihodnjo poštinsko kolonijo, ki je tudi le ubožni deci namenjena. Ker torej lastna sredstva zdaleka ne zadostujejo za nakup primernih božičnih daril, se obračamo do naših uglednih p. t. trgovcev z iskreno prošnjo, da nam za dobrovoljni namen prispevajo kakršnokoli darila (v blagu, obleko, čevlje, perilo, pecivo itd.). Požrtvovalne članice našega odbora, legitimirane z društvom izkaznico, bodo tekom prihodnjih dni p. t. trgovce osebno poseile, da prevzemo naklonjena darila. Imena darovalcev se bodo v časopisih objavila. Božičnica se bo vršila v dvorani Mestnega doma v torek 23. t. m. ob 15. — Sploh prosimo vsakogar, ki hoče rešiti deci nakloniti kako darilo — marsikatera imovita rodbina v blagu ali denarju — da odda to v pisarni predsednika krajevnega odbora Rdečega križa dr. Ottona Fetičhu, odvetniku v Ljubljani, Dalmatinova ul. 7. — Krajevni odbor Rdečega križa.

○ Samoumor v Gruberjevem prekopu. Včeraj zjutraj si je v Gruberjevem prekopu samovoljno vzela življenje neka ženska, ki se ji je omračil um. Davi ob 7 so ljudje opazili za Gradom pod goslinjo »Pri Tičku« starjšo žensko, ki se je oglašala precej razburjeno in zmeden. V času, ko se je čista izpraznila, je ženska stopila navzdol do nasipa prekopu, vrgla raz sebe pelerino ter glavno ruto in torbico ter skočila v vodo. V nekaj hipih je je voda odnesla dalje in trupla do sedaj še niso našli. Samomorilka je pustila na bregu v torbici poslovnico pismo, pisano zelo zmeden in je iz tega pisma očito, da se ji je omračil um. Ženska je vpokojena mestna delavka U. N., rojena l. 1872. Na Krki in stanujoča na Poljanski cesti 23. Pokojnica je bila varčna ženska in trezna ter bi gotovo ne izvršila strašnega dejanja, ako bi bila pri čisti zavesti. V torbici, ki jo je pustila, so našli nekaj denarja in pa hranilno knjižico za približno 25.000 Din. dokaz, da ni bilo nobenega resnega zunanega povoda za samoumor. Njeno stanovanje je zapečatila policija.

○ Težavno reševanje konja. Sinoči ob petih se je pripetila na Lončarski stezi manjša nezgoda, ki pa je zahtevala precej truda s strani poklicnih gasilcev. V jarek za ograjo na tej stezi je namreč padel konj z vozom. Last lesnega trgovca Lavrenčiča v Vošnjakovih ulicah. Najprej se je trudilo šest gasilcev, da bi vozniku pomagali dvigniti ponesrečenega konja. Na pomoč pa so morali priti še trije, tako da je pri reševanju konja delalo razen voznika vseh devet poklicnih gasilcev, ki so bili na razpolago. Po skoro enournem delu se je gasilec le posrečilo dvigniti na stezo voz in konja, ki sta bila oba nepoškodovana.

○ V gostilni pri Bobenčku vsak petek sveže namočena polenovka. 13500

Moste pri Ljubljani

Umrl je na Selu po dolgotrajni bolezni Štefan Zupančič. Pokopali ga bodo danes ob 2. N. p. v m!

Kranj

V kapelici Delavskega doma bo odslej naprej vsak petek ob 6 z utraj sv. maša. Za bližnjo okolico Delavskega doma bo to zelo priročno.

Javna dražba poštnih vožnje Kranj-Jezersko. Dne 16. dec. ob pol 10 dop. se bo v občinski pisarni v Kranju vršila že četrta javna dražba za prevzemanje pošte na progi Kranj-Kokra, Kokra-Jezersko, ali Kranj-Kokra-Jezersko. — V soboto, dne 13. dec. ob 10 dopoldne se bo licitirala tudi že četrta poštna vožnja na progi Kranj-pošta-Kranj-zel. postaja. V obeh slučajih so po goji na vpol led pri pošni upravi ali pa pri mestnem županstvu.

Posnemaj! Pred leti se je v Ljubljani ustanovila Narodna galerija. Izpopolnjevanje takega odličnega zavoda rabi čim več materijalne podpore. Navdušeni prijatelji, ki znao ceniti dalekosežen pomen dela, ki ga vrši Narodna galerija, pridno zbirajo prostovolne darove. Pretekle dni sta podarila Narodni galeriji v Ljubljani g. Henrik Horak in g. Jurij Markgraf, oba ravnatelja in lastnika tekstilne tovarne »Inteks« vsak po Din 400.—.

Trbovlje

Dobra knjiga poet življenja Tukašnja »Krekova knjižnica« v tiskinih Strokovne zveze rudarjev, Loke 253, si je nabavila lipe in prav poceno nove knjige. Knjige so zlasti poučne za mladino. Knjige se izposojajo in vračajo vsako nedeljo od 9—10.

V nedeljo 14. t. m. ima v Društvenem domu prireditve Vincencijeva družba. Čisti dobiček je namenjen revnim rudarim od oči em za božičnico, Vstopnina bo zelo nizka. Posetite prireditve!

Maribor

Meljski hrib se krusi

V sredo zvečer je mestni avtobus vozil potnike v St. Eter; pri povratku pa je moral avtobus na mestu, kjer se običajno krusijo mase. Meljskega hriba, obstati: z Meljskega hriba so bile zgrinjele čez cesto ogromne mase plazovja, ki so docela zadale pot, tako da je bil vsak promet na omenjenem mestu nemogoč. Avtobus je celo noč ostal na mestu; včeraj zjutraj so organi okrajnega cesnega odbora mariborskega takoj pričeli z očistevalnimi deli, ki so v teku dopoldneva že toliko napredovala, da se je mogel promet neovirano vršiti. V interesu okoliskega prebivalstva bi bilo, da se pereče vprašanje Meljskega hriba čimprej reši ter da se to zadavno napravi potrebni zaključki. Po potrebi bi bilo, da se na nevarnejših mestih zabijejo piloti, ki naj se prepletejo z vrbovjem, da se na ta način prepreči možnost krusenja kamenja. Vsekakor pričakuje prizadeto prebivalstvo nujnih ter odločnih ukrepov.

Vprašanje mesnih in krušnih cen, ki povzroča revnim slojem toliko brige in skrb, bi pretesal mestni tržni osek ter je upati, da pride tukaj do konkretnih ukrepov. Ljudje se vprašujejo, kako da ne pride do znižanja cen, ko morajo naši kmetje svoje pridelke po tako nizkih cenah prodajati.

Včerašnji »Slovenec«, namenjen za Maribor, je pomotoma zašel na drugo prago in ga zato naročniki niso prejeli; s popoldanskim brzovlakom je prispelo 200 izvodov, ki so se razdelili posameznim javnim lokalom in trafikam. V uredništvu ter upravi je celo dopoldne brnel telefon in so naši naročniki povpraševali po »Slovenecu«; pač najbolj dokaz, kako je »Slovenec« v Mariboru priljubljen.

Manenove specialitete. Poleg mnogih posebnosti slovitega Spanca Manena, ki koncertira v ponedeljek v Mariboru, je treba zlasti omeniti izredno gibnost njegove leve roke. Manen z lahko prime na vseh štirih strunah klavirja, kar se zdi skoraj nemogoče. Mariborčani bodo imeli v ponedeljek priliko, da se o tem prepričajo.

Na poljskih vrhovih je ponekod zapadlo snega nad pol metra; radi naknadnega deževja pa je teren za smuko precej nevarno.

Dr. Aljebin v Mariboru. Kakor smo že pred dvema tednoma poročali, prispe jutri v Maribor sloviti svetovni šahovski mojster dr. Aljebin, ki priredi ob 20 v kazinski dvorani simultansko produkcijo. Vstopnice (po 30, oziroma 20 Din) se dobijo pri Höferju in Z. Eršnikovi.

Prodana nevesta v mariborskem gledališču. Pomotoma je izortala v kritiki omenjene premijere z dne 10. dec. ime g. A. Harastoviča, ki je v skladu s celotno ureditvijo zamislilo nastudiral pesemne pesne naslova.

Prvi roditeljski sestanek se je vršil v sredo zvečer na drugi dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici.

Prvi roditeljski sestanek se je vršil v sredo zvečer na drugi dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici. Prišlo so matere in očete navzlic skrajno neugodnemu vremenu v lepem številu. Predaval je vodja tukajšnjega Zdravstvenega doma g. dr. Vrtovec; predavanje je jasno pokazalo, kako previdno je treba ravnati z dorasajočo mladno. Očete in matere so sledile izvajanjem z občo pažnjo ter so sliha predavanju zelo na mestu. Takšni sestanki zblizujejo vzgojitelje in roditelje pri delu za vzgojo mladine. Zato je udeležba zelo priporočljiva.

Prvo tekmovalno te vrste v Mariboru. Mariborska mestna planina je priredila v torek konkuršno kuhanje jedil na plinskem in premogovnem štedilniku. Skuhalo se je dvakrat kosilo za šest oseb; zanimivo je, da je bila ga. Cvejkova, ki je kuhala z dvomi in premogom in ki se je pri tem zelo potrudila, s kuhanjem gotova v 40 minutah; pri tem se je porabilo premoga in drv v skupni vrednosti 1.35 dinarjev; kosilo, kuhano na plinskem štedilniku, pa je bilo gotovo v 20 minutah in se je pri tem porabilo samo 380 litrov plina v vrednosti 90 para. Ob tej priliki je bila tudi razstava štedilnikov in drugih plinskih kuhinjskih aparatov, ki so jo v obilnem številu posetile mariborske gospodinjice.

V Ptuj gostuje v nedeljo, dne 14. dec. igralci, ki so na praznik Brezmadežne, dne 8. dec. nastopili v dvorani Prosvetne zveze z M. Melovo »Igro apostolov« ter H. Steguweitovo »Veseli trije kralji«.

Razkrita vlomilska družba. Včeraj so aretirali v neki gostilni 32 letnega delavca Srečka K., ki je priznal, da je izvršil vlom v Zupanovo trafiko v Studenci; z njim vred je bil aretiran tudi neki Ivan S., pri katerem so našli 450 komadov cigaret »Zeta«. V nekem hlevu v Krčevini, kjer je Ivan S. prenočeval, in pa v neki kaveli na Kalvariji so našli celo košaro s cigaretami in kolk. Ivan S. je namreč bilo določen, da razpne ukradene stvari; sedaj iščejo še tretjega v družbi.

Obrotniški naraščajo predava v nedeljo, dne 14. dec. ob 14 v telovadnici dekliške meščanske šole v Miklošičevi ulici šef Zdravstvenega doma dr. Vrtovec o alkoholizmu. K predavanju so vabljene tudi moštice in moštice; za vaje in vaje je udeležba obvezna.

Tečaj za lasničarstvo otvori dne 15. dec. v zvezi in s podnoro urada za pospeševanje obrti mariborska zadruga lasniških pomočnikov in pomočnic. Tečaj bo trajal tri mesece ter bodo predavali na njem znani strokovnjaki.

Za kolportaze našega lista iščemo sposobne ljudi; predpisana starost 16 oziroma 18 let. Sprejeto se tudi ženske. Vprašati v upravi na Koroski cesti 1.

Trenchcoat, usnjeni jopiči, zimski plašči. Hubertus-plašč, snežni čevlji in snežni škornji, galosje, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vso manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroska 9.

Ptuj

Smrt. V sredo popoldne so na mestnem pokopališču pokopali Matjaža Franca, ki je bil 67 let star. Pokopnik je bil višji vinarški nadzornik in pokojnik in res priznani vinogradniški strokovnjak. Dolga leta je kot predsednik vodil ptujsko Olepsevalno društvo. Pokoj njegovi duši!

Napad. Vsak teden morajo pri nas koga napasti in ga z nožem ali kako drugače malo poorezati, sicer ni zdravlja v žilah mladih fantov. 28 let ima posestnikov sin Mesarij Janez iz Sv. Bolehenke v Holazah. Pri posestniku Potočniku pri Kočičah so ga zvečer v začetku decembra napadle tri osebe, ki jih pozna. S topim predmetom so Mesarija nabili po glavi in zbežali; napadenega fantu pa ni kazelo dati drugam kot v bolnico.

Tudi kruh bo cenejši. Mestna uprava je pričela dobro točiti po previsokih cenah. Mesariji morajo že ceneje prodajati meso. Za mesarije pridejo na vrsto peki in špeharji. Ko se je moka podražila pred dvema letoma, smo razumeli cene kruha. Ko pa je pozneje moka ceno padla, smo čakali, da se bodo tudi peki spustili s svoje lestvice. Pa je bilo treba čakati tako dolgo, da je vmes posegla oblast. V torek zvečer je mestna uprava v sporazumu s peki določila cene kruha in sicer: beli kruh se bo prodajal kilogram po 4.4 narje mesto 4.50, žemlje obranijo svojo ceno. Pri črnem kruhu so proizvajalci kruha ceno sami reducirali od 4 na 3.50. Nekateri so menda živahno branili svoje interese, saj pa je živahnost včasih dobrodošla. Novo fiksirane cene stopijo v veljavo s prvim januarjem.

Slikarska razstava v Ptujem je odprta še ves teden in bo tudi čez nedeljo. Kdor se ni videl, naj pride pogledat rojaka Trubla iz Sv. Vida v Holazah. Razstavil je oljate slike iz naših Haloz in dal nekaj motivov ob Gardskem jezeru. Mežan je pripravil poleg nekaj potretov slike iz mariborske okolice in iz gorenjske. Slovensko kmetstvo življenje je podano v par markantnih Jirakovih slikah dočim so druge posvečene našemu Jadranu. Gg. slikarji, ki so več ali manj zvezani s Ptujem, zaslužijo vso pozornost v teh zadnjih dneh.

Ormož

Zadruga mlinarjev in žarjarjev za sodni okraj Ormož s sedežem v Ormožu je obhajala — kot vsako leto — na Miklavžev praznik svojega zavetnika. Člani so se udeležili sv. mise, ki je darovala za vse v preteklem poslovnem letu umrle tovariše, po službi božji pa se je vršil občni zbor. Mlinarji imajo tudi svojo cerkveno zastavo, za katero gredo pri procesijah.

Sv. misijon se bo vršil v župni cerkvi v dneh od 14. do 21. decembra.

Naša župna cerkev je dobila novo obleko. Tudi je bilo prenarjenih par oken, da se bolje zlagajo s slogom. Župniki so bili mnenja, da ne gre, da bi bile kapelice po naših »bregih« lepe in lične, a mestna župna cerkev da bi kazala počrnelo in razdrapano obleko. Tudi nova cementna ograja, ki jo je dala napraviti mestna občina na vzhodni strani cerkve in parka, ga kar lepo pihne. To skoraj bolj priznava tuje kot domačini.

Za knjige Prekmurcem so Mohorjani zbrali 130 Din.

Tukajšnji cestni odbor je imel 4. decembra zadnjo proračunsko sejo pred likvidacijo in združitvijo s ptujskim cestnim odborom v enega. Od naših odbornikov jih pride menda sedem v novi odbor. Zaprili so, da bi ostala v Ormožu vsaj ekspozitura. Baje se Ptuj brani Ormožu, Ormož pa Ptujem. Bo približno tako, kot že se v mraku srečata dva pošena Slovaka. Drug drugega se boji, ko pa pride skupaj, vidita, da ni tako nevarno.

Poizvedovanja

Izgubil se je blizu evangelijske cerkve štampilnik z eluz. em. Pošten na, diti, se p. osi, naj ga odda na policijo.

Novo mesto

Živnorojska zadruga v Planini pri Rakeku je pri nas nakupila 16 telic montafonske pasme. Cena je bila od 10—11 Din žive teže. Zadovoljni so bili kupci in prodajalci. Zeleti bi bilo, da se in ki semnji pogostejše pri nas vršijo. Blaga je dosti — tudi bikovec.

Banovinske nagrade za bikorejce, kateri so svoje živili prignali na redno licenciranje v marecu, oziroma v aprilu, so dobili ravno kar primerne nagrade. Zvezna doba traja do 1. aprila 1931. To naj bo vzpodbuda ostalim bikorejcem za prihodnje redno licenciranje spomladi 1931. Razdelilo se je 16.000 Din.

Marija praznik 8. decembra so slovesno proslavile tukajšnje organizacije, kakor dijaška Marijanska kongregacija, Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov in dekliška Marijina družba.

Svečanost pri usmiljenih bratih v kandijski bolnišnici. Pretekla praznika so v mestni bolnišnici v Kandiji obhajali lepo redovno svečanost. V konventualni kapeli so bili preoblečeni trije poslušanti: Alfred, Božidar in Rajmund, a brat Feliks Elsner je napravil prvo obljubo.

Božič prihaja, spet bo treba misliti, kako in s čim bomo obdarovali svoje brate, sestre, troke, prijatelje. Kaj je lepšega nego lepa poučna knjiga bodisi za otroke ali odrasle? »Slovenčev« družničar na Ljubljanski cesti ima v zalogi dosti lepih knjig za ene in druge. Poslužite se jih, z njimi boste napravili največje veselje svojim dragim.

Litija

Osebnostna vest. Dolgoletni in priljubljeni arhivski uradnik na litijemskem okrajnem glavarstvu g. Franc Pleničar je napredoval iz III/2 v III/1. Čestitamo!

Proračun trške občine Litije je od župana sestavljen in od 1. do 15. decembra v uradnih urah v občinski pisarni javno na vpogled. Proračun je sestavljen v mejah skrajnega varčevanja. Na proračunski seji bo občinski odbor lahko znižal direktne davke za najmanj 30 odstotkov.

Regulirane cene mesu in kruhu. Pretekli teden se je vršila na litijemskem glavarstvu anketa z zastopniki mesarjev. Anketo je vodil okr. pristav g. Vinko Vidmar. Določile so se naslednje cene: Govedina prednji del 16 Din, zadnji 18 Din, svinjina 18 do 22 Din po kvaliteti, teletina 20 do 22 Din, svinja slanina 17 Din. Mnenja smo, da je vsled nizkih nakupnih cen živine cena mesa še vedno previsoko določena. — V soboto 6. dec. se je vršila po nalogu kr. banske uprave anketa za določitev cen kruha. V soglasju z zastopniki pekov se je določila sledeča cena: bel kruh kg 4 Din, polbel kruh kg 3.50 Din, žemlje kg 6 Din, to se pravi, da morajo peki odsej peči večje žemlje, ržen kruh kg 4 Din, ostalo pečivo kot kiflejci, kajzerce pa morajo biti v kvaliteti boljši. Če bodo te cene držale?

Rateče — Planica

Dodatek k »Ilustriranemu Slovenecu« od dne 7. decembra 1930 k sliki in članku »Na novo regulirana struga potoka Kravnjak v Ratečah«: Hudournik Kravnjak, ki teče skozi vas Rateče, je že nad 50 let Ratečanom povzročal mnogo škoda. Napolnil je večkrat celo v zimskem času stanovanja in hleve z vodo in gramozom. Da se je ta hudournik pričel urejevati, se imamo v prvi vrsti zahvaliti gradbenemu vodji oddelka za urejevanje hudournikov g. nadsvetniku ing. Strancarju, ki je uvidel nujno potrebo te regulacije in je to delo z dovoljenjem kr. banske uprave pričel ter je strugo Kravnjaka v polno zadovoljstvo vsem ratečkim občanom strokovnjaško že skoraj skozi vso vas izpeljal.

Kamnik

Miklavžev večer je za nami! Sv. Miklavž je obdaril več kakor 400 obdarovancev, ki so se šušili njegovi dariljivosti.

V soboto 13. decembra zvečer in naslednjo nedeljo 14. decembra popoldne bo uprizarjena v Kamniškem domu igra »Dobri strižke«. Ker je čisti dobček namenjen za božičnico združenja invalidov v Kamniku, se udeležite v obilnem številu teh prireditve.

V sredo 10. decembra je umrl v Kamniku čevljarski mojster Cimbis Boštjan, dolgoletni član gasilskega društva v Kamniku. Naj počiva v miru!

Teharje

Marijin praznik so lepo proslavili v ponedeljek popoldne otroci Marijinega vrtca. V čitalnici so priredili pod vodstvom svojega priljubljenega kateheta dve otroški igri, deklamacije in petje. Prireditelj ponovilo v nedeljo.

Umrl je v Bukovščaku v soboto zvečer nagel smrtni poselek J. Goršek. Umrl je, ko se je bil. Pokopali so ga v torek.

St. Ilj v Slov. goricah

Za pobijanje ljudske bolezni je bil na praznik 8. t. m. pod vodstvom upravitelja ekspoziture OUZD v Mariboru tudi v St. Ilju v Slov. goricah ustanovljena krajevna protituberkulозна liga. Lepemu številu zbrancev občinskega je ondotni zdravnik g. dr. Just Bačar podal obširno znanstveno predavanje o tuberkulozi, na kar so bili po prečitanih drušvenih priporočilih v pripravljani odbor KPTL: g. Franjo Thaler, veleposelnik za predsednika; za odbornike pa: g. I. Bauman ml., industrialec, Josip Krhin, finančni nadzornik, Rudolf Pivacec, trgovec, Franc Lilec, posestnik, Edvard Vračko, duhovni svetnik, Ivan Uhl, pesnik, Adam Sardoč, šolski upravitelj, Gollinger Roza, učiteljica, Babč Anton, kaplan ter dr. Bačar, okrožni zdravnik. K zaključku je izvoljeni predsednik g. Thaler s svojim obširnim in živahnim govorom spodbujal navzoče k društvenemu pristopu in agitaciji z željo, da zanesse pravo razumevanje te važne in prepothrebne socialne ustanove tudi domov. — Novemu društvu želimo obilo sreče.

Iz društvenega življenja

Zadruga gostilničarjev v Ljubljani pozivlja vse svoje člane, ki so dobili kakršnekoli dopise, opomine ali prepovedi imeti ta ali oni godbeni instrument v obratnem lokalu itd., da prinesejo vsa dotična naročila ali obvestila v zadrugo pisarno v svrhu skupnega postopanja ali ukrepa v tej zadevi. Društvo »Soča« opozarja vse svoje zveste člane in prijatelje na predavanje, ki se bo v soto v soboto ob pol 21 pri Levu. Predavatelj, urednik Davorin Ravljen bo orisal življenje črnega revizija Westallja, kjer si mnogi naši roki trdo služijo svoj vsakdanji kruh. Vstop vsakomur svoboden. — Udeležba odbornikov obvezna.

Pridobivate novih naročnikov

Sport

Nor način tekmovalja

Kot prvi smo zapisali, da je dosednji način tekmovalja za državno prvenstvo slab, in za prveke manjših podvez krivičen. Kajti klubi, ki izpadejo v izločilnih tekmah, ne zaslužijo te usode. Zato smatramo predlog, ki ga je izdelal ing. Simonovič in s katerim skuša izboljšati dosednji način tekmovalja, za edino pravilen, in za prilike, ki vladajo v našem nogometu tudi edino koristen. Nihče, ki pozna razmere v nogometu in potrebe, ki nastajajo, ne more istovetiti velik klub z majhnim, pa čeprav imata na zborovanjih enako glasovalno pravico. Ravno v tej točki je velika napaka nogometnih pravil, oziroma pravilnika JNZ. Klub, ki ima urejena igrišča, za pravilno vzgojo mladine žrtvuje ogromne vsote, nima na zborovanjih nič več pravice kot klub, ki ne pomeni pravzaprav ničesar. Čisto pravilno je zastavil ing. Simonovič vprašanje, ko je rekel, da store vodilni klubi več kot svojo dolžnost s tem, da stavijo svoja klubna igrišča, garderobe s kopalnici majhnim klubom na razpolago. Ja še več. S tekmami, ki jih prirejajo, pokažejo majhnim klubom kako se igra nogomet. Radi tega imajo pa ravno ti klubi tudi pravico, da si svoje eksistenčne pogoje uredijo po svoje. Pa še v nečem je velika krivica. Na igriščih privabijo gledalce le tekme večjih klubov. Zato je tudi dosti večji inkasno ravno pri takih tekmah. Slab sistem pa ne dopusti, da bi klubi s svojim zaslužkom prosto razpolagali. Na koncu sezone dobi klub, ki je s svojo tekmo zaslužil recimo (za naše razmere) 20.000 Din in borih 1200 Din. Naravno, da se je pod takimi pogoji porodila misel oddvojiti tekmovalje in organizirati tekmovalje na drug način.

Pri vsem tem se pa moramo tudi vprašati, kdo pa pravzaprav reprezentira nogomet. Ali imamo več koristi od dvajset majhnih klubov, ali pa od dveh velikih, ki imata vse predpogoje, da izpolnijo svoje poslanstvo tudi z vzgojno stališča? Odgovor menda ne bo težak. Kajti v današnji dobi moramo gledati v vsaki sportni organizaciji sredstvo za vzgojo naše mladine. No če vse to do dobra razmotrimo, ne bo ravno težko zavzeti pravilno stališče. Večji klubi imajo vse drugačne dolžnosti, zato morajo imeti tudi

druge predprijave.

Radi tega zasluži predlog ing. Simonoviča vso priznanje, pa čeprav si laste pravice kritike razni poklicani kakor tudi nepoklicani. Vsi strokovnjaki v državi, ki motre ta predlog s stališča podveznih blagin, so ta načrt odobrili. Kajti edino razni podvezni odborniki, ki so bili do sedaj vajeni, da so delali veliki, uživali pa ravno tako mali, so proti predlogu. Ker pa ti ugovori niso merodajni, jih ne bomo razmotrivali.

Pa še nekaj drugega je napotilo ing. Simonoviča, da je izdelal nov osnutek. Vodilni klubi Belgrada in deloma Zagreba so se v svoji formi toliko dvignili, da skoro nimajo konkurence. Kakor hitro pa znanjka domače konkurence, je že znak, da bodo tudi oni počasi nazadovali. Radi tega je treba, da so vodilni klubi v državi v stalnem medsebojnem tekmovalju, pri vsem tem pa ostane še dosti terminov prostih za mednarodne tekme. Nov način tekmovalja daje ravno v tem pogledu dosti prostih terminov. Torej po vsem tem vidimo kakšne koristi so imel nogomet od novega načina tekmovalja. Najbolj nas pa zanima kako bo z našimi klubi, ki pridejo v tekmovalje z najmočnejšimi klubi v državi.

(Konec prihodnjic.)

Smučarski klub Ljubljana sklicuje za danes ob 19 v damsko sobo kavarna Emona sestanek vseh svojih tekmovalcev v zadevi smučarskega tečaja predvidenega za Božič v Planici. Istotam se vrši ob 20 seja tehnične odbora.

Trg. špor. klub Slovan ima v torek, 18. t. m. ob 19 v telovadnici na Poljanski cesti (III. drž. gim.) sestanek vseh nogometašev in tekačev. Ob enem bo to prvi trening. Pozivajo se vsi igrači in ostalo redno članstvo, da pride polnoštevilno v telovadnico. — Ta nik.

S. K. Korotan. Jutri dne 13. dec. ob pol 20 redna odborova seja. Ker so na programu zelo važne točke, prosim gg. odbornike, da se te seje sigurno udeležijo. — V nedeljo, dne 14. dec. pa se vrši ob pol 10 zaključni mesečni sestanek. Za člane je dolžnost, da se tega sejanke gotovo udeležijo. Prav posebno pa se še pozivajo vsi člani prvega moštva. Torej vsi in točno! — Načelnik.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 12. decembra: 12.15 Plošče (resna glasba). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 Dr. Reja: Vremenskojavje. — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. — 19.30 Gospodinjstva ura, ga. Zemljanka. — 20.00 Pevski solistični večer Stjepana Ivelja, člana mariborskega nar. gledališča. — 20.30 Prenos govora svetov. šah. mojstra dr. A. Aljechina iz Kazine. — 21.00 Koncert radio orkestra. — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Sobota, 13. decembra: 12.15 Plošče (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Plošče. — 18.30 Viktor Pirnat: V dolini gradov (grad Kamen in gradič pred malim mostkom). — 18.30 Radio-orkester. — 19.30 Gospa Orthaber: Angličščina. — 20. B. Horvat: Filmska kultura. — 20.30 Valčkova ura, Radio-orkester. — 21.30 Pevski duet (Meze-Golob). — 22. Poročila in časovna napoved. — 22.15 Hawaj-jazz.

Drugi programi

Sobota, 13. decembra.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 17. Radio-orkester. — 20. Prenos iz gledališča. — Zagreb: 12.30 Sneg in vreme. — 17. Radio-orkester. — 20.30 Zabavni večer. — 22. Novice, vreme, sneg. — Budapest: 17.30 Koncert orkestra. — 19.30 Slušna igra. — 21.30 Koncert vojaške. — Dunaj: 17.15 Violin-celo. — 19.35 »Lepa Risetka«, opereta. Leo Fall. — Milano: 19.30 Vesela glasba. — 20.30 Prenos opere. — Praga: 19.20 Koncert. — 20. Ljudski večer. — 21.30 Piano-foro. — 22.25 Moravski Ostrava. — Laugenberg: 17. Jaslice. — 19.45 Zabavni večer. — Rim: 17. Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.40 Prenos opere. — Berlin: 19.05 Klavir. — 20.30 Koncert. — 21.10 Kabaretni večer. — 22.20 Plesna glasba. — Katowice: 17.45 Mladinska ura. — 20.30 Varšava. — 23. Plesna glasba. — Toulouse: 19.45 Popevke. — 21. Koncert. — 22.15 Operetna glasba. — Mülhacker: 17. Stara domača glasba. — 20.15 »Modelc«, opereta v treh dejanjih. — 23.05 Plesna glasba. — London: 18.45 Kvintet. — 21. Piano-foro. — 22.30 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 20. Praga. — 22.25 Radio-film. — Leipzig: 19.30 Koncert.

Belgijska kraljica v ozemlju smrtonosne megle v dolini Meuse. V spremstvu komisije belgijskih in inozemskih zdravnikov je belgijska kraljica obiskala kraj, kjer je smrtonosna megla zahtevala toliko človeških žrtev. Na sliki: Kraljica si ogleduje kraj Flenalie, kjer je bilo razmera največ žrtev.

Cirkuško ljudstvo v starih časih

Že tretjič smo imeli v Ljubljani priliko, da smo občudovali enega največjih cirkuškov sveta. Pri tej priliki bo naše bravce gotovo zanimalo, če jim navedemo nekaj podatkov, kako je bilo takrat, ko še ni bilo cirkuškov.

Že preje, preden se je ustanovilo prvo cirkuško podjetje, so hodili po svetu okoli na lastno pest razni akrobacije, plesalci na vrvi, umetni jahači, krotilec živali, ki so s svojo umetnostjo vedrili ljudi po mestu in deželi. Zakaj prvi cirкус na svetu sta ustanovila šele leta 1792. v pariškem predmestju Du temple družabnika Franconi in Asthlett. Vendar pa je to podjetje radi revolucije, ki je tedaj najbolj divjala, kmalu prenehalo s predstavami. Šele leta 1883. sta sinova Franconi zopet odprla podjetje.

Kakor smo že omenili, so hodili prvotno po svetu razni akrobacije na lastno pest okoli. Ta pojav je že star in sega prav v stari vek. Najstarejša akrobacija je ples na vrvi, ki so ga poznali že stari Kitajci. Pri starih Grkih so nastopali plesalci na vrvi že leta 1350 pred Kristusom. Kako priljubljene so bile take stvari v onih časih, nam kaže predgovor, ki ga je napisal znani rimski pisatelj komedij Terenc k svoji »Hecyri«. V tem predgovoru se pritožuje, da je občinstvo pri premieri tega dela mahoma zapustilo gledališče, ko je zvedelo, da se je zunaj v bližini gledališča ustavila skupina plesalcev na vrvi. Krizostom poroča, da so rimski plesalci na vrvi tako visoko napeljavali svoje vrvi, da je Mark Aurel ukazal spodaj peti mrežo. Iz časov cesarja Galbe imamo poročila o nekem slonu, ki je plesal na vrvi. Tudi v poznejših časih so bili plesalci na vrvi silno priljubljeni. Ob priliki poroča Roberta, brata Ludovika IX., z Matildo Brabantsko je pri slavnostih nastopil tudi umetnik, ki je jezdil na konju po vrvi, ki je bila napeta visoko nad zemljo. Anton Paullini poroča o nekem beneškem akrobatu na vrvi, ki se je pustil zaviti v vrečo, tako da je imel prosti samo roki, in je kljub temu z lahkoto teklen po vrvi.

Kot večina akrobacij in raznih umetnosti, je prišlo tudi umetno jahanje v Evropo iz Orijenta. Tako je proti koncu 16. stoletja nastopal po Evropi neki italijanski jahač, ki se je svojih umetnosti naučil kot suženj v Turčiji. Michel de Montaigne ga je videl leta 1581. v Rimu, naslednjega leta je nastopal v Parizu. Umetni jahači, ki so v 13. stoletju nastopali na bizantinskem dvoru in potem potovali tudi po Evropi, so bili iz Egipta.

Leta 1582. je ob priliki rojstva princea Mohameda, sina Amurata III. nastopila v Carigradu cela skupina orijentalnih arti-

stov, ki so kazali vse vrste raznih umetnosti, tako umetno jahanje in streljanje, ples na vrvi, dresuro živali, razne slepilne igre in še razne druge akrobacije. V različnih starejših potopisih se opisujejo kitajski in indijski ekvilibristi in misijonar Matej Ricci (umrl leta 1610.) je videl na Kitajskem zelo spretnega žonglerja z noži. Ti so prvič nastopili v Evropi leta 1854. in so takoj našli obilo posnemačev. Da so pa že v starem veku na-

Bombay — pozorišče hudih nemirov, ki so izbruhnili 5. decembra ob priliki obhoda pristašev Gandhija. Ko je nastopila policija, je prišlo do ostrih spopadov in je bilo 230 oseb ranjenih.

stopali razni žonglerji s krožniki, bakljami in noži, nam sporočajo Martial, Krizostom in še drugi pisatelji.

Tudi dresura živali je bila znana že v starem veku. Pisano oblečene opice so že tedaj razveseljevale zlasti otroški svet. O slonih, ki so plesali na vrvi, smo že slišali. Aelian pripoveduje, da je videl slona, ki je znal pisati: z rilcem je risal na tablo latinske črke. Njegov krotilec mu je kazal na predlogo in pametna žival je pozorno za njim pisala. Tudi konje, pse in druge živali so znali tedaj že tako navaditi, da so sledile gibom svojega krotileca. Leta 543., pod Justinijanovo vladjo, je hodil po bizantinskem kraljestvu možakar, Andreas po imenu, z dresiranim psom, ki je znal poiskati skrite predmete in jih vrniti njihovim lastnikom. Dalje je razlikoval razne novice in znal tudi odgovorjati s kretnjami na razna vprašanja. — Leta 1732.

Sodba v moskovskem industrijskem procesu. Obtoženci Laričev, Ramzin in Fedotov pred sodiščem. Spodaj na levi: Kalinikov. Kakor smo že poročali, so bili vsi navedeni obtoženci in poleg njih še Carmonski obojeni na smrt, nato pa pomiloščeni na desetletno ječo.

so na trgu v Saint Germainu kazali konja, ki je moral biti izvrstno zdresiran. Če mu je kdo izmed gledalcev pokazal igralno karto, je tolikokrat udaril s kopitom po tleh, kolikor je bilo na karti, recimo, src. Če so mu pokazali uro, je takoj udaril tolikokrat po tleh s kopitom, kolikor je dotična ura kazala. Četrtnike ure je naznačil z dvema šibkejšima udarcema, med katerima je bil le kratek presek. Naposled je pobral krotilec od gledalcev nekaj novcev različne velikosti, jih zmešal in vrnil pred konja na tla. Ta je vsak novček posebej vzel v gobec in ga vrnil lastniku.

Ženski lasje naj rešijo revolucijo

Najnovejša številka moskovske pravne revije »Sovjetskaja justicija« prinaša naslednje zanimivo poročilo ljudskega pravosodnega komisarja Jansona: Gre za slučaj komunista B., ki je obtožen, da je prekorajčil oblastno moč stranke v Uralskem okraju. B. je član komunistične stranke že od leta 1917. in je zelo zaslužen sodrug. Med kmetičami svojega delokroga je razširil ta-le poziv: »Kmetice, zadnji čas je že, da se tudi ve okoristite z napredkom civilizacije. Nehigijenično je, letati po vasi z umaranimi dolgimi lasmi; posnemajte vaše sodružice po mestih, ki so se je davno dale ostriči! Kratki lasje so bolj higijenični.« Del kmetic je sledil pozivu, ostale pa so sklenile, da raje obdrže dolge lase. Ko je bila uvedena prisilna kolektivizacija, je B. obenem tudi kmetičam enostavno zapovedal, da si morajo ostriči lase. Istočasno je tudi zapovedal, naj svoje kite prinesejo njemu, da jih bo skupno s konjskimi grivami predelal v material za gonilne jermene. V svojem zagovoru je navajal, da je s tem podpiral proletarsko industrijo in uvajal med prebivalstvo duh novega časa...

Kulturni obzornik

Kmetijska kemija

Med najpomembnejše knjige praktične vsebine, kar jih je zadnji čas pri nas izšlo, smemo prištevati »Kmetijsko kemijo«, ki jo je napisal in g. agr. Ivo Zobec, profesor realne gimnazije, in ki je pravkar izšla v založbi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani.

Že v predgovoru nam pisatelj tolmači pomen svoje knjige: »Kemija je podlaga vsem našim kmetijskim dejavnostim. Brez znanja osnov kemije je vsak resen napredek nemogoč. Dokler naš kmetovalec ne bo poznal pomena kalija, dušika, fosforja, apnika, belakovin, tošče in ogljikovih hidratov, dokler vsaj v glavnih potezah ne bo razumel presnavljanja v zemlji, rastlinah in živalih, tako dolgo zastoj čakamo razmaha našega kmetijstva in s tem materialne in duhovne kulture našega naroda; kajak vse to je med seboj zvezano; da eno brez drugega ne more obstati.«

Ako hočemo, kakor pravimo, iz temelja izboljšati razmere, ako nam je rečni na napredku kmetijstva, potem je jasno, da potrebujemo naš kmetovalec najprej strokovno, to se pravi, znanstveno temelja, na kateri emore obnoviti svoj načrt za izboljšanje produkcije. Ker pa je tak temelj poznan ememije, je spet jasno, da si mora umetnik kmetovalec prisvojiti temeljno znanje tistih elementov kemije, ki pridejo zanj v poštev. Zato e bilo nujno potrebno, da smo dobili »Kmetijsko kemijo«, ki bo nudila kmetovalcu baš tisto znanje, ki mu je potrebno.

Kakor pravi pisatelj: »Čim se naš kmetovalec temeljito strokovno izobrazi in spozna, da se je treba za ta poklic še bolj pripraviti kot za kakega drugega, se mu bo dvignila sam-zavest in bo ponosen na to, da je »kmet« — tako moremo trditi, da je dozdaj manjalo kmetovalcu potrebnih pripomočkov, da bi brez velikih zamud časa pšel do strokovne izobrazbe, dasi mu e morda že dozorelo spoznanje, da je treba za njegov poklic priprave.

Knjiga je razdeljena v anorgansko in organsko kemijo, kmetijsko kemično tehnologijo in agrikulturno kemijo. V anorganski kemiji se obravnavajo tiste osnovne kemije, ki tvorijo podlago za umevanje kmetijske znanosti; v kemijski tehnologiji se podaja kratek pregled kmetijske industrije, agrikulturna kemija pa govori o naizveštem v kmetijstvu: o prehrani rastlin, živali in človeka.

Torej ne le kot učna knjiga na kmetijskih šolah, ki je bila že nujno potrebna, marveč tudi kot prepotrben učni pripomoček za vsakega naprednega kmetovalca je naznanjena knjiga ing. agr. Iva Zobca dragocen zaklad in je podetnost Jugoslovanske knjigarnice spet megla zabavljati izdajo tega dela važen korak naprej, ki bo za naš splošni kulturni nivo imel veliko ceno.

Knjiga je opremljena s 26 slikami in številnimi preglednicami, med katerimi zlasti omenjamo Honssonove tabele o krmisnih enotah in skrobni vrednosti. V platno vezana knjiga ki obsega čez 160 strani velikega formata velja te Din 45.—, kar je jako niska cena. Tplo priporočamo vsakemu, ki ga more in mora zanimati!

Umetnostna razstava v Ptaju

V starodavnem Ptaju so skromno in tiho razstavili trije slikarji svoja dela: prof. Karlo Jirak, prof. Jan. Mežan in akad. slikar Trubel. 52 slikarskih del je razstavljenih v sobi francoskega krčka v ptajski gimnaziji. Otvoriti je prisostvovalo mnogo odlične gospode in tudi te dni je obisk razstave prav lep.

Prof. Jirak je v Sloveniji prvič stopil pred občinstvo. Na ogled je postavil 20 slik, ki kažejo lep razvoj. Od reprezentativne slike Po želvi, ki bi sijajno krasila veliko dvorano in jo odlikuje jako prečiščena grupacija, — pa do njegovih morskih slik, je razvoj, ki bi ga bil vesel vsak umetnik. Najbolj dožve a njegova slika je vsekakor Slepce. Slepce v bolestin resignaciji tipa po pomladnem sveju. Te slike ne boš pozabil tako hitro... Na Jirakovih Aktih, ki jih je razstavil že v Belgradu, ni nič novega, a povprečni obiskovalci jih občudujejo. Najlepše Jirakovo delo so njegove slike iz Dalmacije, posebno št. 8, 9, 40. Barve se tako lepo prelivajo in ti priča o doživljajo lepoto našega morja. Ni čuda, da vsakdo te slike občuduje. To tako ljubezen do morja je pokazal morda razen Jiraka samo še naš Sirk. Slikar, ki stvari in ljudi tako gleda in kaže kot Jirak, je gotovo — umetnik.

Trubel je Ptujčan in je svojo ljubezen do ptujske okolice izlil v celo serijo slik iz ptujskega polja in Haloz. Trubel je pesnik. Vsaka njegova slika je doživljajo in globoka, pa naj bo to narava ali cvetice. Všeč nam je posebno to, kar je delal po svoji maniri, predvsem Ptuj (akvarel). Haloze in cvetice, posebno št. 19, 20, 37. Pri št. 26 se nam zdi preveč tuje vpliva. To sliko bi prisodil Cernigoju. Trubel dela tudi portrete, toda niso tako posrečeni kot pokrajinske slike. Trubel je razstavil v Belgradu z uspehom. Zelimu mu priznanje tudi doma.

Mežan je že večkrat razstavil v Ljubljani in v Mariboru. Zabilog je v Ptuj poslal premalo svojih stvari. Razstavil je nekaj portretov, med katerimi je pač najlepši znani obraz njegove soproge. Največ je akvarelov Maribor in okolice in Kamniške planine je mojstrsko podal. Mežan je preskromen. Da bi dal svojemu Mariboru večjo belo podlago in večji okvir, bi slika mnogo več povedala. Na vsak način pa vidimo, da se Mežan giblje, mnogo dela in — kar je glavno — napreduje.

Zabilog je soka za vseh 52 del premissjuna in luč za marsikako sliko preselaba. Zelimu, da bi ti trije umetniki razstavili tudi v Ljubljani in Mariboru, da bi jim naše prestolice povedale svoje mnenje.

Gotovo je pa ta razstava vesel dogodek v našem provincijalnem mestecu in zasluži vso pozornost. Upamo, da bodo umetniki prodali večino slik. Naj bi tem pridnim in idealnim možem dala razstava moralno in gmotno pobudo za nova, še večja in lepša dela!

J. Soklič.

Vladimir Rožman: Prigorčice. Slike iz pri-gorskega života. Hrv. knjiž. društvo sv. Jeronima, Zagreb. — V pokrajinski zbirki Jeronimske družbe, v kateri so izšle N. Jenkove »Bosancice«, A. Matasovičeve »Slavončice«, L. Plepelove »Dalmatince«, I. Jakovljevičeve »Hercegovke«, I. Horvatove »Gradiščanke« itd., so izšle priproste »Prigorčice« Vladimira Rožmana. Po pesnikovem rodnem kraju jastrebarskem Prigorju, se imenuje knjižica drobni, a lepih in v svoji svetonisemski preprostosti tehničnih ter razmišljanja vrednih sličic in doživljajev. Ljubezen do malega človeka, ki ji je dal mekko in dobrotljivega izraza, odlikuje Rožmanove črtice. Oblikovno podobnost med pokojnim Rožmanom in med Mažuraničem ni težko zaslediti, dasi je ohranil Rožman v svojih skromnih delih povsem neokrnjeno svojo osebo noto. — Knjigo je okusno opremila znana grafičarka Zdenka Sertić. Cena 6 Din (v platnu 16 Din).

Gospa Burja se je s svojim novim avtomobilom peljala na izlet. Nenadoma pa se sofer silno vznemiri.

»Milostljiva,« zavpije na ves glas, »vse zavore so odpovedale.«

»Potem pa takoj ustavite avto,« se odreže gospa Burja, »pojdem raje peš dalje.«

Glozin je videl njeno oklevanje.

